

OPINNÄYTETYÖ

Tukea tarpeiden mukaan: Vapaa-ajantoiminnan kehittäminen Eurajoen kunnan alueen erityislapsille ja -nuorille

Riikka Tervaselkä

Yhteisöpedagogi (AMK)

Järjestö- ja nuorisotyö

(210 op)

5/2025

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogi (AMK). Järjestö- ja nuorisotyö

Tekijät: Tervaselkä Riikka
Opinnäytetyön nimi: Tukea tarpeiden mukaan: Vapaa-ajantoiminnan kehittäminen Eurajoen kunnan alueen erityislapsille ja -nuorille.
Sivumäärä: 56 ja 12 liitesivua
Työn ohjaaja: Vesama Kristiina
Työn tilaaja: Eurajoen kunta

Opinnäytetyöni tilaaja oli Eurajoen kunta. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, onko Eurajoen kunnassa tarvetta erityislasten ja -nuorten omalle erilliselle harrastustoiminnalle. Keskeinen tietoperusta opinnäytetyössä pohjautui viiteen käsitteeseen, jotka olivat osallisuus, vertaistuki, erityislapsi, tunne- ja vuorovaikutustaidot, sekä luovat toiminnot

Aineisto kerättiin kuudella menetelmällä: aivoriihi, aikaisemman aineiston tarkastelu, yhteiskehittämistyöpaja, kokeilukulttuuri, havainnointi ja verkkokysely. Aivoriihissä keskusteltiin yhdessä Eurajoen kunnan hyvinvointipalveluiden kanssa erityislasten harrastotoiminnan tarpeesta ja kokeilujakson toteuttamisesta. Yhteiskehittämistyöpajoissa ideoitiin harrastotoiminnan kokeilujakson sisältöä, sekä mahdollistettiin tilaisuudessa vertaistuki erityislasten huoltajille. Lasten ja nuorten harrastotoiminnan kokeilujaksolla kokeiltiin ja havainnoitiin luovien menetelmien avulla harrastotoiminnan tarvetta. Verkkokysely luotiin, koska huoltajat kokivat verkkokyselyn olevan parempi menetelmä suullisen palautteen sijasta. Näiden menetelmien avulla sain arvokasta tietoa erityisharrastuksen tarpeesta ja ohjaajien määrästä suhteutettuna erityislapsien määrään. Huomioin aineiston keruussa osallistujien anonymiuden, sekä tutkimuslupien hakemisen.

Tarpeen arvioinnin tuloksena selvisi, että erityislapsille suunnatulle harrastustoiminnalle on tarvetta Eurajoen kunnan alueella laajennettaessa kohderyhmäksi tehostetun ja erityisen tuen oppilaat. Tuloksissa selvisi, että naapurikuntien erityisharrasteryhmät ovat osalle erityislapsista liian kaukana, taikka heillä ei ole mahdollista siirtyä eri paikkakunnalla toteutettavaan harrastukseen.

Opinnäytetyön kehittämistyön tuloksena syntyivät kehitysehdotukset tilaajalle. Suositellen Eurajoen kunnan harkitsemaan rahoitusta Suomen Harrastamisen mallista, sekä Aluehallintoviraston lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan avustuksesta. Suositusten toteuttamisesta tulevaisuudessa vastaa Eurajoen kunta, mutta opinnäytetyötä voidaan käyttää rahoitushakemusten tausta-aineistona palveluiden suunnittelun ja laajentamisen tueksi.

Toivon, että työni tavoittaa myös muita kuntia ja toimijoita, jotta erityislasten harrastusmahdollisuuksia voidaan kehittää laajemmin yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Asiasanat: luovat menetelmät, erityislapsi, vapaa-aika & osallisuus

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Community Educator. Bachelor's degree in NGO and Youth Work

Author: Tervaselkä Riikka

Title: Support according to needs: Development of leisure activities for special children and young people in the Eurajoki region.

Number of Pages: 56 and 12 attachment pages

Supervisor: Vesama Kristiina

Commissioned by: The municipality of Eurajoki

This thesis was commissioned by the Municipality of Eurajoki. A key objective was to determine whether there is a need for separate recreational activities for children and young people with special needs in Eurajoki. The theoretical framework of the thesis was built around five core concepts: inclusion, peer support, children with special needs, emotional and interaction skills, and creative functions.

Data collection was conducted using six methods: brainstorming, analysis of existing data, co-development workshops, an experimental culture approach, observation, and a survey. During the brainstorming sessions, I discussed with municipality's welfare services the need for recreational activities and the implementation of a trial period was developed collaboratively, and peer support was provided for the caregivers of special needs children.

During the trial period of recreational activities, the need for such services was explored and observed through creative methods. An online survey was used because guardians preferred it over verbal feedback. These methods yielded valuable insights into both the demand for special recreational activities and the necessary ratio of instructors to participants.

In collecting the data, I ensured participant anonymity and obtained the required research permits. Based on the assessment, it became evident that there is a need for recreational activities for special needs children in Eurajoki, especially when the target group is expanded to include pupils receiving intensified or special support. The findings also revealed that special activity groups in neighboring municipalities are often too far away or otherwise inaccessible for some children.

As a result of the thesis development process, I recommend that the municipality of Eurajoki explore funding opportunities through the Finnish Model for Leisure Activities and the Regional State Administrative Agency's grants for local recreational activities for children and youth.

I hope that my work will reach other municipalities and actors as well, so that the hobby opportunities for special children can be developed more extensively to promote equality

Keywords: Creative methods, special children, leisure, & inclusion

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
2	TILAAJAN ESITTELY JA KEHITTÄMISTYÖN TAVOITE	8
	2.1 Tilaja ja yhteistyökumppanit.....	8
	2.2 Kehittämistyön tarve ja tausta.....	10
3	TIETOPERUSTA.....	12
	3.1 Erityislapsi ja -nuori.....	12
	3.2 Harrastusten ja kavereiden merkitys erityislapsille	14
	3.3 Vertaistuki ja osallisuus	15
	3.4 Luovat menetelmät	16
	3.5 Katsaus erityislasten ja -nuorten harrastustoimintaan lähikunnissa.....	19
4	KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT JA TOTEUTUS	22
	4.1 Aivoriihi.....	23
	4.2 Aineiston tiedonkeruu.....	26
	4.3 Yhteiskehittelytyöpajat	27
	4.4 Kysely	29
	4.5 Osallistuva havainnointi ja kokeilukulttuuri.....	31
	4.6 Joustavan harrasteryhmän kokeilujakson toimintakertojen kuvaus.....	33
	4.7 Toimintakertojen palaute	35
5	AINEISTON ANALYYSI JA TULOKSET	38
6	POHDINTA.....	44
	6.1 Tekoäly opinnäytetyötä kirjoittaessa	44

6.2 Kehittämistyön tutkimuseettinen tarkastelu.....	44
6.3 Tilaajan palaute.....	46
6.4 Prosessin itsearviointi.....	47
6.5 Saavutettavuus.....	49
6.6 Kehittämissuhteet ja työn merkitys toimialalle.....	49
LÄHTEET.....	51
LIITTEET.....	58

1 JOHDANTO

Yhdenvertaisuus on periaate, jonka mukaan jokaisella lapsella tulee olla oikeus osallistua yhteiskunnan toimintaan tasavertaisesti, myös vapaa-ajalla. Vapaa-aika on merkittävä osa lapsen elämää: se tarjoaa tilaisuuden leikkiin, ystävyysuhteiden rakentamiseen, harrastuksiin ja itsensä ilmaisemiseen. Erityislapsille nämä mahdollisuudet eivät kuitenkaan aina ole saavutettavissa, vaikka Suomi on sitoutunut edistämään yhdenvertaisuutta. (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014)

Erityislapset kohtaavat vapaa-ajallaan monia esteitä, ne voivat olla fyysisiä, sosiaalisia tai asenteellisia esteitä. On tilanteita, joissa ohjaajilla tai vapaa-ajantoimijoilla ei ole aina valmiuksia kohdata erityislapsia. Tämä voi johtaa tilanteisiin, joissa lasta ei oteta mukaan toimintaan tai hänen osallistumistaan rajoitetaan ”häiriökäyttäytymisen” pelossa. Kyse ei ole pahantahtoisuudesta, vaan tietämättömyydestä ja pelosta omien kykyjen riittämättömyyteen. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2023a) Samalla tilanteissa lapsen jäädessä ulkopuolelle jää hän myös ulkopuolelle sosiaalisista verkostoista, joilla on suuri merkitys lapsen hyvinvoinnille ja kehitykselle.

Erityislapsiperhe arkea voidaan kuvata, jopa jatkuvana taisteluna. Erityislapsiperheen arki on usein näkymätöntä ja väärinymmärrettyä. Elämä ei rajoitu sairaalakäynteihin tai viranomaisasiointiin, vaan se on täynnä haasteita, kuten jatkuvaa valppautta, ulkopuolisuuden tunnetta ja yhteiskunnan asenteiden kohtaamista. Erityisvanhemmat kokevatkin usein uupumusta, syyllisyyttä ja turhautumista, mutta kääntöpuolelta myös iloa ja huumoria arjen keskellä. Yhteiskunnan asenteet kuten sääli tai ihmettely, voi tuntua loukkaavalta ja erityisvanhemmat toivovat ylen artikkelin mukaan enemmän konkreettista tukea ja ymmärrystä. (Alatalo 2016)

Vaikka kunnissa ja järjestöissä tehdään työtä saavutettavampien vapaa-ajanpalveluiden eteen, kehitys voi olla hidasta ja alueellisesti vaihtelevaa. Esimerkiksi valtakunnalliset ohjelmat, kuten Harrastamisen Suomen malli, ovat askel oikeaan suuntaan, mutta erityislapset jäävät usein näidenkin hankkeiden ulkopuolelle ilman erityistä resursointia ja toiminnan kohdentamista erityistarpeille. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2023)

Vapaa-aika ei ole ylellisyys, se on jokaisen lapsen perusoikeus.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kartoittaa tämänhetkistä tilannetta Eurajoen kunnan alueen erityistä tukea tarvitsevien kouluikäisten vapaa-ajantoiminnan tarpeesta. Opinnäytetyön

pohjalta Eurajoen kunta voi yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa arvioida kokeilujakson kaltaisen toiminnan tarvetta jatkossa.

Tarpeen arviointi toteutettiin osallistavien ja laadullisten menetelmien kautta. Avoimet keskusteluillat eli yhteiskehittelytyöpajat, sekä erityislapsille suunnattu joustavan harrastetoiminnan kokeilujakson havainnointi mahdollisti erityisperheiden osallisuuden toteutumisen opinnäytetyössäni. Osallistavien menetelmien lisäksi käytin aivoriihi menetelmää, verkkokyselyä, sekä asiakirjojen tarkastelua opinnäytetyöni aineistonkeräämiseen.

Saavutettavuuden toteutumiseksi avoimissa keskusteluilloissa mahdollistettiin lastenhoito, joka mahdollisti huoltajien vertaistuen toteutumisen sekä keskittymisen keskusteluun.

Halusin luoda toiminnallisen ja osallisuuteen keskittyvän opinnäytetyön, sillä mielestäni erityislasten ja nuorten perheitä ei kuulla tarpeeksi heidän tarpeistaan ja toiveistaan toimintoja suunniteltaessa. Opinnäytetyöni toteutus tuo toisenlaista näkökulmaa perinteisen kyselyn rinnalle. Kehittämistyöni prosessiin kuului myös vahvasti pohdinta henkilökohtaisesta resilienssistä, joka on mielestäni tärkeää tuoda esille, koska mikäli elämäntilanteeni olisi opinnäytetyötä kirjoittaessani erilainen olisi varmasti tämä kyseinen tuotos täysin erilainen.

2 TILAAJAN ESITTELY JA KEHITTÄMISTYÖN TAVOITE

2.1 Tilaaja ja yhteistyökumppanit

Eurajoen kunta

Eurajoen kunta toimi opinnäytetyöni tilaajana, sekä suurimpana yhteistyökumppanina.

Eurajoen kunta on reilun 9 000 asukkaan kunta Satakunnassa Porin ja Rauman välissä. Maantieteellisesti Eurajoki koostuu kahdesta kuntakeskuksesta, sekä useista kylistä. Kuntakeskukset sijaitsevat 19 kilometrin päässä toisistaan. Tämä Satakunnassa sijaitseva merenrantakunta on pinta-alaltaan 1504,96 km².

Eurajoen kunnan visio (2022) ”Eurajoki on valoisan tulevaisuuden koti, jossa asukkaat viihtyvät ja yritykset menestyvät” kuvaa mielestäni hyvin kunnan positiivista asennetta opinnäytetyöni aihetta kohtaan. Tämä myös vahvistaa omaa kokemustani kunnan toiminnasta Eurajoen kunnan asukkaana ja kunnan työntekijänä.

Luvian yhtenäiskoulu

Luvian yhtenäiskoulu on lähes 400 oppilaan yhtenäiskoulu. Samassa pihapiirissä toimii Luvian aamu- ja iltapäivätoiminta Iippa, sekä Luvian päiväkotiki Kuunarin eskariryhmät. (peda.net, 2024)

Luvian yhtenäiskoulussa toimii perusopetuksen ja pienryhmien lisäksi kaksi vaativan erityisen tuen ryhmää. Ensimmäinen vaativa erityisen tuen ryhmä perustettiin syksyllä 2022. Tuolloin vuonna 2022 Eurajoen kunta päätti toteuttaa itse vaativan erityisen tuen opetusta sitä tarvitseville oppilaille. (Eurajoen kunta 2023, 64)

Myöhemmin on huomattu vaativan erityisen tuen tarpeen kasvavan, joten vuonna 2024 ennakotiin toisen vaativan erityisen tuen opetusryhmän perustamista. (Eurajoen kunta 2025, 57.) Toinen vaativan erityisen tuen opetusryhmä perustettiinkin vuoden 2025 alussa oppilasmäärän kasvaessa ylitse perusopetuslaissa rajatun luokkakoon.

Luvian yhtenäiskoulu on yksi opinnäytetyöni yhteistyökumppaneista. Olen saanut käyttää opinnäytetyöni aikana vaativan erityisen tuen luokan erilaisia kommunikaatiomateriaaleja sekä kehittymistä edistäviä apuvälineitä. Apuvälineet ovat auttaneet lasten ja nuorten joustavan harrasteryhmän kokeilujakson osallistujien kanssa toimittaessa.

Satakunnan Omaishoitajat ry

Satakunnan Omaishoitajat ry on vuonna 1999 perustettu yhdistys, joka tukee omaishoitajia, sekä heidän omaisiaan. Se toimii osana valtakunnallista Omaishoitajienliitto ry:tä, joka pyrkii parantamaan omaishoitajien asemaa ja tarjoamaan heille tietoa, tukea ja virkistystoimintaa. Yhdistys järjestää vertaistukiryhmiä, koulutuksia, leirejä ja matkoja. Tämän lisäksi he tekevät tiivistä yhteistyötä kuntien, seurakuntien ja muiden toimijoiden kanssa.

Omaishoitajien toimintaan voivat osallistua kaikki omaishoidosta ja Satakunnan Omaishoitajien toiminnasta kiinnostuneet. Yhdistyksen toimintaan osallistuminen ei edellytä yhdistyksen jäsenyyttä. Yhdistykselle on tärkeää, että omaishoitajat sekä heidän lähipiirinsä saavat tukea ja tarvitsemaansa apua. (Satakunnan Omaishoitajat ry 2025.)

Satakunnan omaishoitajat ry oli mukana opinnäytetyöni tarpeen arvioinnissa, koska he mahdollistivat SAMDY:n kanssa vertaistuen toteutumisen keskusteluilloissa. Tämän lisäksi he esittelivät omaa toimintaansa avoimien keskusteluiltojen loppu vaiheessa.

Satakunnan SAMDY ry

Satakunnan SAMDY ry eli Satakunnan Autismi-, ADHD- ja Dysfasiayhdistys toimii autismin kirjon henkilöiden, kielellisiä erityisvaikeuksia, AD/HD-tyyppisiä toimintahäiriöitä ja laaja-alaisia neurologisia kehityshäiriöitä omaavien henkilöiden ja heidän perheidensä tukiverkkona.

Yhdistyksen keskeisimpiä tehtäviä on toimia jäseniensä hyvinvoinnin eteen. Yhdistys järjestää vertaistukea, erilaisia kerhoja ja virkistys tapahtumia nepsyille, sekä kaikille nepsy-asioista kiinnostuneille. SAMDY edistää myös nepsy-tietoisuutta järjestämällä koulutuksia ja infotilaisuuksia, jotta yhdistyksen edustamien ryhmien erityispiirteet ja kuntoutusmenetelmät tulevat paremmin tunnetuiksi. (SAMDY 2024.)

SAMDY oli mukana opinnäytetyöni tarpeen arvioinnissa, koska he olivat tukemassa vertaistuen toteutumista ja esittelemässä omaa yhdistystoimintaansa avoimien keskusteluiltojen lopussa.

2.2 Kehittämistyön tarve ja tausta

Tämän kehittämistyön taustalla on oma kokemukseni siitä, että Eurajoen kunnan alueen erityislapset eivät löydä itselleen sopivaa harrastusta.

Toimin koulunkäynninohjaajana vaativan erityisen tuen luokissa, sekä aamu- ja iltapäivätoiminnanohjaajana Eurajoen kunnan Luvian Yhtenäiskoulun toimipisteessä. Olen huomannut työssäni erityisoppilaiden puhuvan negatiivisesti Eurajoella, sekä lähipaikkakunnilla tapahtuvasta harrastustoiminnasta. Useat oppilaat ovat kertoneet lopettaneensa harrastuksen äkillisesti, sekä toiset kertovat olevansa ilman harrastusta.

Keskustelut oppilaiden kanssa herätti kysymyksen: “Onko lähialueella olemassa erityislapsille ja -nuorille suunnattua vapaa-ajantoimintaa?” Oman kokemukseni mukaan Eurajoella on olemassa erityislapsia ja -nuoria, jotka eivät kykene integroitumaan olemassa olevaan perusharrastustoimintaan erityispiirteidensä takia.

Otin yhteyttä tutkimuskysymykseni kanssa syksyn 2023, sekä kevään 2024 aikana Eurajoen alueen vapaa-ajantoimijoihin. Keskusteluissa toistui sama teema: Lapsella ja nuorella on mahdollisuus integroitua alueen vapaa-ajantoimijoiden perusharrastusryhmiin.

Yhteydenottojen myötä selvisi, että Eurajoen kunnan liikuntatoimi on tehnyt verkkokyselyn erityisliikunnan tarpeista erityislapsiperheille. Kyselyn vastaajalukumäärä oli niin pieni, että kunta ei tuolloin kokenut aiheelliseksi järjestää erityislapsille ja -nuorille omaa ryhmätoimintaa. Kyselyn vastaajalukumäärä viittaa mielestäni myös erityislapsiperheiden kiireiseen arkeen, jossa huoltajien omat voimavarat voivat olla äärirajoilla. (Fagel & Kukkonen 2020) On hyvin ymmärrettävää, ettei ole resursseja vastata verkkokyselyyn arjessa.

Toimintakeskus Toimarin vastaavan ohjaajan Rea Arven vastaus kysymykseeni viittasi aikaisempiin yhteydenotto tuloksiin. Puhelun päätteeksi Arve ei kuitenkaan yksiselitteisesti kiistetty tarpeen olemassaoloa, mikä viittaa siihen, että asian merkityksellisyys tunnistettiin ainakin joissain määrin. (Arve 2024.)

Tästä voi päätellä opinnäytetyön tarpeen arvioinnin, sekä ryhmätoiminnan suunnittelun olevan ajankohtaista.

Eurajoen kunnan hyvinvointipalveluiden henkilöstön kanssa keskustellessa 11.1.2024 palaverissa huomioni herättivät keskustelua ja pohdintaa niiden paikkansapitävyydestä.

Olisi hyödyllistä kaikille niin kunnan päättäjille kuin kuntalaisille, että asiaa selviteltäisiin tarkemmin. Ja tuloksien selvittyä on tehty jokin mahdollinen suunnitelma tulevaisuutta varten.

Opinnäytetyöni tavoitteena oli kartoittaa tämänhetkistä tilannetta Eurajoen alueen erityistä tukea tarvitsevien kouluikäisten vapaa-ajantoiminnan tarpeesta. Kartoitin tilannetta avoimien keskusteluiltojen ja toiminnallisen ryhmätoiminnan kokeilujakson avulla. Opinnäytetyöni valmistuttua Eurajoen kunta voi yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa arvioida kokeilujakson kaltaisen toiminnan tarvetta tulevaisuudessa.

3 TIETOPERUSTA

Tässä luvussa kerron opinnäytetyön keskeisimmistä käsitteistä, sekä miten ne liittyvät kaikki toisiinsa. Avaan myös erityisryhmätoiminnan tavoitteiden toteuttamista osallistavien sekä luovien menetelmien avustuksella.

3.1 Erityislapsi ja -nuori

Joidenkin lasten ja nuorten on vaikea saada tai hakea tarvitsemiaan sosiaali- ja terveystalviteita. Tähän voivat vaikuttaa useat samanaikaiset tekijät, kuten päihteiden ongelmakäyttö, psyykkinen tai kognitiivinen vamma tai sairaus. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2023b.) Lapsi voi myös itse vaarantaa terveytensä ja kehityksensä omalla käyttäytymisellään. Lisäksi lapsen kasvuolosuhteet saattavat olla sellaiset, etteivät ne turvaa hänen terveyttään ja hyvinvointiaan, tai jopa vaarantavat ne. Sosiaalihuoltolain pykälän kolme mukaan erityistä tukea tarvitseviksi lapsiksi määritellään ne alle 18-vuotiaat lapset ja nuoret, joiden kohdalla esiintyy tällaisia tekijöitä monesti useampia samanaikaisesti. (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014 §3.)

Tässä opinnäytetyössä käsitteellä erityislapsi viitataan alle 18-vuotiaaseen henkilöön, joka täyttää sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaiset erityistä tukea tarvitsevan lapsen kriteerit. Käsite kattaa myös oppilaat, jotka ovat oikeutettuja tehostettuun ja erityiseen tukeen Perusopetuslain perusteella. Monet erityislapset hyötyvät yksilöllisestä tuesta myös tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, jotka ovat keskeisiä koulunkäynnin, kaverisuhteiden ja arjen sujumuuden kannalta (Kehitysvammaisten Tukiliitto ry 2025).

Opinnäytetyön avoimien iltojen ja harrastetoiminnan kokeilujakson kohderyhmä rajautui Eurajoen kunnan peruskoulujen opetushenkilöstön oppilastuntemuksen mukaisesti. Tämä tarkoitti käytännössä sitä, että opetushenkilöstö jakoi avoimien keskusteluiltojen ja joustavan harrastetoiminnan mainosta oppilaille, jotka ovat jo tehostetun tai erityisentuen oppilaita. Näin kohderyhmäksi valikoitui lapset, jotka tarvitsevat oppimisessaan säännöllistä tukea ja/tai samanaikaisesti erilaisia tukimuotoja. (Perusopetuslaki 628/1998 §16a.)

Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Tunne- ja vuorovaikutustaidot tarkoittavat kykyä tunnistaa, ymmärtää ja ilmaista omia tunteita, huomioida toisten tunteita, sekä reagoida niihin rakentavalla tavalla. Tunne- ja vuorovaikutustaidot auttavat luomaan hyviä ihmissuhteita, ratkaisemaan konflikteja ja toimimaan yhteis-

työssä muiden henkilöiden kanssa. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen keskeisiä taitoja ovat it-sesäätely, empatia, aktiivinen kuuntelu, sekä selkeä viestintä. Hyvät tunne- ja vuorovaikutustaidot ovatkin yksi merkittävimmistä hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä. (Opetushallitus 2025.)

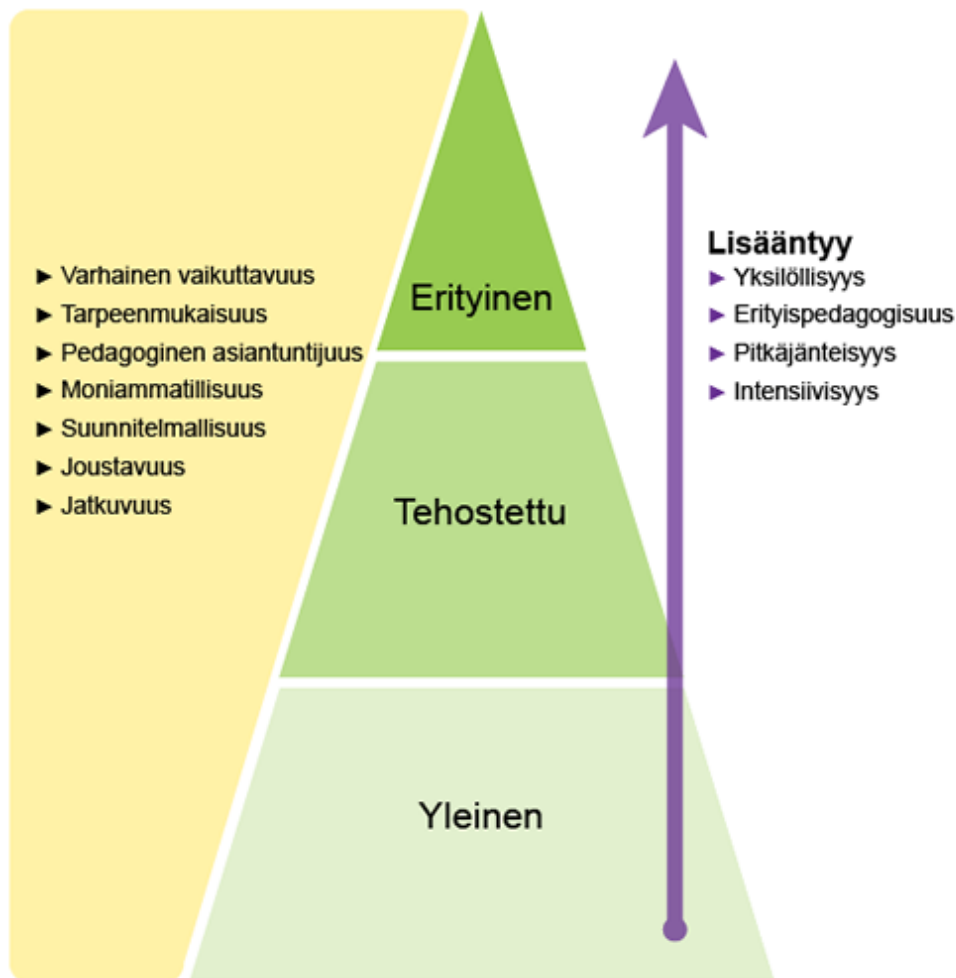
Kolmiportainen tuen malli

Kolmiportainen tuen malli on Suomen esi- ja perusopetuksessa käytetty oppimisen tuen järjestelmä, jolla varmistetaan, että jokainen oppilas saa tarvitsemansa tuen oppimiseensa ja koulunkäyntiinsä. Uusi Perusopetuslaki tulee voimaan 1.8.2025, jolloin kolmiportaisen tuen malli poistuu ja tilalle tulee ryhmäkohtaisen ja oppilaskohtaisen tuen malli. (Opetushallitus 2024.)

Haluan tuoda esille kuvan kolmiportaisen tuen mallista, joka havainnollistaa mallin tavoitteet ja auttaa opinnäytetyön lukijoita hahmottamaan osallistuneiden lasten tuen tarpeiden määrän.

Kolmiportaisen tuen malli koostuu kolmesta tasosta:

1. Yleinen tuki: Yleisestä tuesta puhutaan silloin, kun tuki on kaikille kuuluvaa, normaalia koulunkäynnin tukea kaikille oppilaille. Yleinen tuki koostuu tuesta, jolla pyritään vastaamaan tuen tarpeeseen esimerkiksi yksittäisillä opetuksellisilla ratkaisuilla. Esimerkiksi eriyttäminen, tukiopetus ja oppimateriaalin mukauttaminen kuuluu yleisen tuen keinoihin.
2. Tehostettu tuki: Tehostetussa tuessa laaditaan oppimissuunnitelma, jossa tuen keinot kirjataan ylös. Tuki on yleistä tukea suunnitelmallisempaa, pitkäjänteisempää, monimuotoisempaa ja tuen arviointia tehdään oppilaskohtaisesti. Esimerkkinä tehostetusta tuesta voidaan käyttää säännöllistä erityisopetusta, pienryhmäopetusta ja tiiviimpää yhteistyötä kodin kanssa.
3. Erityinen tuki on vahvin tuen muoto. Tällöin tuki on yleisen tuen muotoihin verrattavissa yksilöllisempää ja pitkäkestoisempaa. Erityisen tuen piiriin siirryttäessä oppilaalle laaditaan pedagoginen selvitys, erityisen tuen päätös, sekä henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Kouluympäristössä erityinen tuki voi näkyä esimerkiksi oppilaan oppimateriaalin yksilöllinen eriyttäminen, pienryhmäopetuksena, erityisluokassa opiskeluna, tai jatkuvana ohjaajan tukena arjessa. (Lukimat.fi 2025)

Kaavio 1. Kolmiportaisen tuen malli, sekä sen tavoitteet. (Lukimat.fi 2025)

Vaikka tuon esiin kaksi erilaista tapaa määritellä kohderyhmä, käytän opinnäytetyössäni yhte-näistä käsitettä erityislapsi. Tällä termillä viitataan lapsiin, joilla on jokin erityisen tuen tarve, ja se kattaa laaja-alaisesti erilaiset erityisyyden muodot.

Näistä kaikista eri määritelmistä huolimatta jokaisella lapsella maapallolla on oikeus elää tasa-arvoista ja yhdenvertaista elämää. Olipa heillä minkäläinen tausta tahansa.

3.2 Harrastusten ja kavereiden merkitys erityislapsille

Harrastukset tarjoavat erityislapsille tilaisuuksia osallistua yhteisiin toimintoihin ja kehittää vuorovaikutustaitojaan samalla kokiessaan onnistumisen tunteita. Harrastuksissa kaverisuhteet voi lisätä motivaatiota ja sitoutumista toimintaan. Mannerheimin Lastensuojeluliiton tutkimuk-sen mukaan kaverit vaikuttavat merkittävästi lasten ja nuorten harrastusten aloittamiseen, viih-tymiseen ja jatkamiseen. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2018, 17.) Kaverisuhteiden synty-minen kuitenkin voi olla erityislapsilla haastavaa, sillä esimerkiksi autismikirjon lapsilla voi

olla vaikeuksia tulkita sosiaalisia vihjeitä ja aiheuttaa haasteita vuorovaikutustilanteissa samanikäisten kanssa (Autismiliitto 2023).

Keski- Suomen hyvinvointialueen (2025) mukaan erityislapset voivat hyötyä merkittävästi erilaisista harrasteryhmistä ja vapaa-ajantoiminnoista. Tämän kaltaiset toiminnot tarjoavat tilaisuuksia kehittää kommunikaatio- ja vuorovaikutustaitoja arjen tilanteissa.

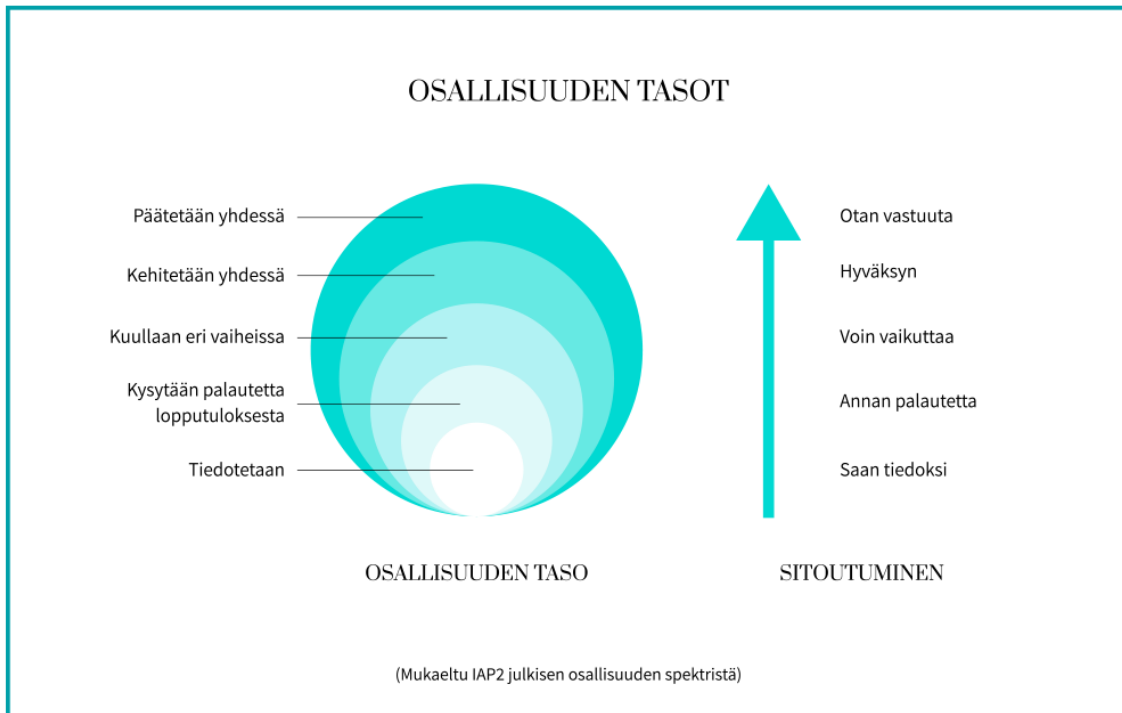
3.3 Vertaistuki ja osallisuus

Vertaistuki ja osallisuus ovat kaksi keskeistä käsitettä, jotka olivat läsnä opinnäytetyön eri vaiheissa. Opinnäytetyön tavoitteena oli mahdollistaa sekä erityislasten että heidän huoltajiensa kokemuksia vertaistuesta ja osallisuudesta toiminnan aikana. Nämä käsitteet ovat keskeisiä yksilön hyvinvoinnin ja elämänlaadun tukemisessa.

Vertaistuki tarkoittaa samankaltaisia kokemuksia omaavien henkilöiden keskinäistä tukea ja kokemusten jakamista. Vertaistuki perustuu vastavuoroisuuteen, jossa osapuolet toimivat sekä tukijoina kuin tuettavina. Vertaistuen ytimessä on ajatus kertomisesta ja kuuntelemisesta, joka luo ymmärrystä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Vertaistukea voidaan toteuttaa monilla eri tavoilla. Vertaistuen merkitys korostuu erityisesti sellaisissa tilanteissa, joissa ammatillinen apu ei yksin riitä. Vertaistuki tarjoaa käytännön neuvoja, emotionaalista tukea ja auttaa ymmärtämään, ettei kukaan ole yksin haasteidensa kanssa. (Terveyskylä 2024.) Vertaistuki on arvokas tukimuoto, joka vahvistaa yksilöiden selviytymiskykyä ja parantaa elämänlaatua.

Osallistuminen ja osallisuus sekoitetaan usein toisiinsa, mutta molemmat käsitteet tulee erottaa toisistaan. Osallistuminen tarkoittaa läsnäoloa muiden henkilöiden määrittelemässä tilanteessa, esimerkiksi osallistuminen hammaslääkäritarkastukseen. Osallisuus on kaikkea paljon enemmän. Osallisuus on vaikuttamista oman elämän kulkuun, mahdollisuuksiin, toimintoihin, palveluihin ja vaikuttamista yhteisiin asioihin. Yksi keskeinen keino osallisuuden tukemiseksi on palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantaminen, sekä erilaiset osallistavat menetelmät. (Osana.fi 2025.)

Käytännössä osallisuus opinnäytetyössäni tarkoittaa kohderyhmän osallistamista toiminnan suunnitteluun, sekä kokemusten ja vinkkien kuuntelemista kohderyhmältä ja lopuksi palautteen keruuta. Tällöin osallisuuden viidestä tasosta neljäs taso, joka määrittelee osallisuuden asioiden yhdessä kehittämiseksi, vastaa osallisuuden käsitettä opinnäytetyössä.

Kaavio 2. Osallisuuden tasot (Osana.fi 2025).

Kokeilujaksolla harrasteryhmän sisältä muokattiin osallistujien erityispiirteet huomioiden, sillä nämä tilanteet ovat tärkeitä sekä osallistujille että heidän perheilleen. Tavoitteena oli, että he kokisivat tulevansa kuulluiksi ja nähdyiksi.

3.4 Luovat menetelmät

Luovat menetelmät soveltuvat hyvin kaikille. Luovissa menetelmissä keskitytään prosessiin ei lopputulokseen (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2024). Luovat menetelmät viittaavat erilaisiin tekniikoihin ja lähestymistapoihin, joiden avulla osallistujat voivat ilmaista itseään ja käsitellä ideoita, tunteita tai teemoja. Luovat menetelmät mahdollistavat tunteen siitä, että yksilö on merkityksellinen, sekä jokaisen omat kokemukset ja tuotokset ovat tärkeä osa yhteisestä kokonaisuudesta. Ne voivat viedä mukanaan arjen yläpuolelle ja tarjota vaihtoehtoisia kokemuksia, sekä auttaa jaksamaan sitä, mihin ei voi itse vaikuttaa. Luoville menetelmille tunnusomaisia piirteitä ovat joustavuus, ongelmanratkaisukyky ja vapaus. (Huhtinen-Hilden & Karjalainen, 14.)

Opinnäytetyön ryhmätoiminnan kokeilujaksolle valittiin luovat menetelmät, sillä luovia menetelmiä käytettäessä kaikki kykenevät osallistumaan toimintaan. Tällöin se sopiikin hyvin erityistä tukea tarvitsevien ryhmätoimintaan, jossa toiminnassa tarvitaan joustavuutta.

Soveltava liikunta

Soveltava liikunta tarkoittaa liikunnan muokkaamista ja järjestämistä sellaiseksi, että se on saatettavaa kaikille ihmisille. Sovellettu liikunta on suunnattu henkilöille, kenellä on jokin vamma, pitkäaikaissairaus tai muu toiminnanrajoite. Soveltavan liikunnan tavoitteena on edistää osallisuutta ja yhdenvertaisuutta liikunnan keinoin. Soveltavassa liikunnassa muokataan toimintaa siten, että jokainen kykenee liikkumaan mielekkäästi omien kykyjensä mukaisesti. (Liikuntatieteellinen seura 2025.) Soveltava liikunta käytännössä voi näkyä liikuntamuotojen soveltamisella esimerkiksi istualtaan suoritettaviksi, taikka toiminnassa on mukana apuvälineitä mahdollistamassa toiminnan toteutumista. Soveltava liikunta on yksinkertaisimmillaan kuvien käyttämistä toiminnanohjauksessa.

Soveltava taide

Soveltava taide tarkoittaa taiteen tekemistä, kokemusta ja hyödyntämistä eri erityisryhmien tarpeisiin räätälöiden. Soveltava taide ei ole taiteenlaji vaan lähestymistapa, jossa taide muovautuu tilanteen ja osallistujien mukaan. Soveltava taide on yleisnimike taiteen eri muodoille kuten kuvataiteelle, musiikille ja teatterille. Soveltavassa taiteessa tavoitteena ei ole luoda taiteellista lopputulosta, vaan keskiössä on taiteen prosessi ja osallisuus. Kuvallinen ilmaisu antaa keholle mahdollisuuden rentoutua ja herätellä omaa luovuutta. (Huhtinen-Hilden & Karjalainen, 13–17.)

Suomessa toimii soveltavan taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutusten verkosto Taikusydän, joka kokoaa tietopankkiinsa kulttuurihyvinvointiin liittyvää tietoa, julkaisuja ja käytäntöjä (Taikusydän 2025). Soveltava taide käytännössä voi tarkoittaa vapaata maalaamista tunteen tai musiikin määrittelemänä. Tällöin tarkoituksena on luoda teos, joka kuvastaa käsiteltävää musiikkia tai tunnetta.

Tunteita kuvaavat värit

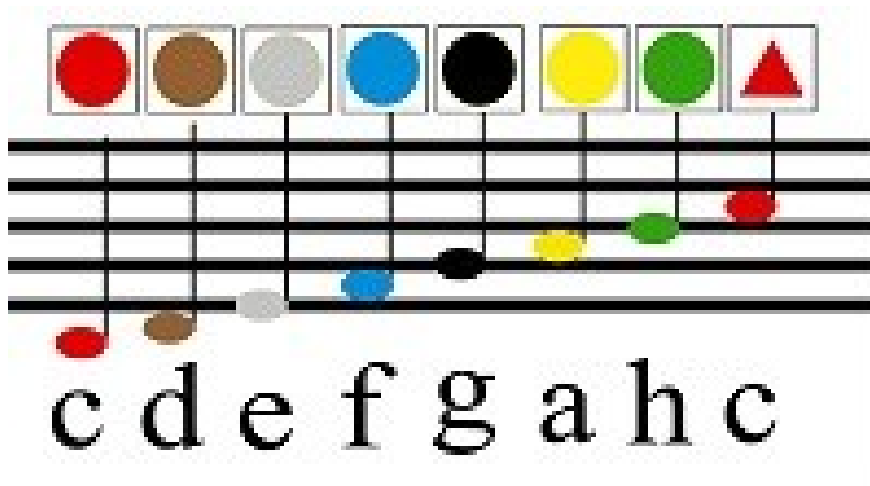
Värien merkityksestä ihmisten tunteisiin ja mielialaan pohditaan monissa tapauksissa kuten tilojen sisustamisessa ja pukeutumisessa. Tässä yhteydessä en kuitenkaan tarkastele, millaisia tunteita värit voivat yksilöissä herättää, vaan keskityn siihen, miten värejä voidaan käyttää erilaisten tunteiden ilmaisemiseen. Tarkoitukseni oli kuvata tunteet erityislapsille värien ja hymiöiden avulla. Tässä onnistuakseni tutustuin paremmin lähihoitaja opinnoistani tutun opetushallituksen julkaiseman *Tunteesta tunteeseen*- ohjaajan oppaan (Kerola, Kujanpää & Kallio 2007) sisältöön. Löysin oppaan tunnetaitojen harjoitteista värikoodauksen tunteille, joka kohtaa *Speaking of psychology* podcastin jakson 250 määritelmään, väreihin liitettävistä tunteista.

Molemmissa niin *Tunteesta tunteeseen*-oppaassa, kuin American Psychological Associationin *Speaking of psychology* podcastissa kerrotaan samankaltaisia tunteita liittyen sinisen, punaisen, vihreän ja keltaisen väreihin. Sininen yhdistyy rauhallisuuteen, Punainen liitetään voimakkaisiin tunteisiin kuten vihaan, ärtymykseen ja kiihtyneisyyteen. Vihreä kuvastaa tasapainoisuutta, ja keltainen viittaa iloisuuteen ja pirteyteen. (American Psychological Association 2023; Kerola, Kujanpää & Kallio 2007).

Musiikki

Musiikki on olennainen osa päivittäistä elämäämme, ja sen vaikutukset ovat havaittavissa monilla elämänalueilla, sillä musiikkia on läsnä lähes kaikissa ympäristöissämme. Musiikki vaikuttaaakin meihin kokonaisvaltaisesti. Musiikkia käytetään kaikkialla, niin muistin toiminnan helpottamiseen, muokkaamaan omia vireystiloja, sekä vuorovaikutuksen vahvistamiseen. Työmenetelmänä käytettäessä on tärkeää huomioida, että musiikki voi auttaa avaamaan emotionaalisia lukkoja. Tietyt kappaleet voivat herättää ohjattavassa epämiellyttäviä tuntemuksia, vaikka sama kokemus ei ohjaajasta olisi yhtä voimakas. Tällöin musiikki tarjoaa mahdollisuuden päästä käsiksi tunteisiin ja muistoihin, joita ohjattava ei välttämättä kykene ilmaisemaan verbalisesti. Voimme kaikki luoda ja nauttia musiikista ilman musiikillisia lahjakkuuksia. Tärkeintä on luoda ei olla täydellinen. Musiikin avulla voimme kokea yhteisöllisyyttä. (Huhtinen-Hilden 2019, 22–24.) Voimme fanittaa samaa bändiä, nauttia samasta musiikista ja luoda musiikin avulla tapahtumia kaikille.

Musiikissa soittamista voidaan helpottaa kuvionuottien ja värien avulla. Jokaisella sävelellä onkin oma värinsä, jonka avulla voidaan muokata sävelien löytämistä soittimista (Kaikkonen & Uusitalo 2005, 9).

Kuva 1. Kuvionuotit (Vernerinet.net 2025).

3.5 Katsaus erityislasten ja -nuorten harrastustoimintaan lähikunnissa

Kerron tässä luvussa tarkemmin ajankohtaisista erityislasten ja -nuorten harrastusmahdollisuuksista Eurajoen kunnan sekä sen naapurikaupunkien alueella.

Opinnäytetyön kokeilujakson lähestyessä selvitin tammikuussa 2025 mitä harrastusmahdollisuuksia erityislapsille ja -nuorille tarjotaan Porin ja Rauman alueella. Eurajoen kunnan alueen harrastus mahdollisuuksista olinkin jo vuoden 2024 keväällä selvittänyt erityislapsille tuloksetta. Tuolloisesta tuloksesta huolimatta Eurajoen kunta on järjestänyt yhteistyössä Satasirkuksen kanssa syksyllä 2024 pajamuotoisen soveltavan liikunnan päivän. Tämän lisäksi vuonna 2025 Satasirkuksen ja Eurajoen kunnan yhteistyö jatkuu Soveltavan parkour-ryhmän parissa. (Halminen 2025.) Satasirkuksen erityislapsille perheineen tarkoitettu soveltavan parkourin ryhmä kokoontuu Eurajoella Huhdan koululla maanantaisin 10.3.2025-7.4.2025 kello 17–17:45. Soveltava parkour maksaa 25 €/perhe (Instagram 2025.)

Sisupartiota tarjoaa Satakunnassa kaksi lippukuntaa: Porissa Porin Tulitikut ja Huittisissa Huittisten Eränkävijät ry (Lounaissuomenpartio.fi 2025).

Partiotoiminnan ja Satasirkuksen toiminnan lisäksi erityislapsille ja -nuorille tarjotaan Porin ja Rauman alueella useita erilaisia liikuntaryhmiä kuten jääkiekkoa Rauman Lukossa (2025) ja Porin Ässissä (2025), jalkapalloa (Musan Pallosalamat 2025), pesäpalloa (Fera 2025) ja jump-paa (Rauman naisvoimistelijat 2025). Erityisryhmille tarjotaan uintia Porissa sunnuntaisin (Porin Kaupunki 2025) ja Raumalla torstaisin (Rauman Kaupunki 2025), sekä tarjolla on useita soveltavan liikunnan ryhmiä eri liikuntaseurojen, sekä Porin ja Rauman kaupungin liikuntapalveluiden tarjoamina. (Liikuntaseurapori.fi 2025; Rauma.fi 2025; Pori.fi 2025)

Icehearts

Satakunnassa toimii myös Suomen Icehearts ry:n harrasteryhmiä. Iceheartsin perusajatus on ennaltaehkäistä ongelmia varhain ja tarjota lapsille pysyvyyttä, yksilöllisyyttä ja merkityksellisiä ihmissuhteita. Lapset valitaan mukaan yhteistyössä koulujen varhaiskasvatuksen ja sosiaalipalveluiden kanssa. Ryhmään valitaan noin 20 tuen tarpeessa olevaa lasta, ja heille nimetään yksi kasvattaja, joka kulkee heidän rinnallaan jopa 12 vuoden ajan. Kasvattaja tukee lasta koulunkäynnissä, vapaa-ajalla, kotona ja harrastuksissa. Urheilua hyödynnetään Iceheartsissa tärkeänä välineenä yhteisön rakentamisessa ja sosiaalisten taitojen kehittämisessä, mutta toiminta ei ole kilpailullista tai tähtää huippu-urheiluun. Toimintaan pyritään ottamaan mukaan ne lapset, jotka hyötyvät tuesta eniten. Toiminta sisältää liikuntaa, yhdessä tekemistä ja keskustelua, mutta tärkeintä on luoda turvallinen ryhmä, jossa jokainen saa olla oma itsensä. Satakunnassa Icehearts tekee yhteistyötä esimerkiksi koulujen ja kaupungin kanssa. (Icehearts 2025.)

Sisupartio toiminta

Sisupartio on erityistä tukea tarvitseville henkilöille tarkoitettua partiotoimintaa. Sisupartion tavoite on tuottaa samaa partiotoimintaa, mutta erityispiirteet huomioiden. Sisupartiossa sisupartiolaiset voivat tarvita apuvälineitä kommunikaation tueksi, apuvälineitä liikkumiseen erilaisissa ympäristöissä taikka muita erityisjärjestelyjä. (Partio.fi 2025.)

Satakunnassa sisupartiota järjestää Porin ensimmäinen yhteislippukunta Porin tulitikut, Porin tulitikkujen Sisupartior ryhmä Puput kokoontuvat parillisina viikkoina torstaisin kello 18–19:15 Porin keskustassa Porin seurakuntakeskuksen kellarikerroksessa. (Porin tulitikut ry 2025.)

Satasirkus ry

Satasirkus on Satakunnan alueella toimiva yhdistys, joka tarjoaa kaikille avointa sirkustoimintaa. Satasirkuksella on monia erilaisia ryhmiä, joissa tutustutaan niin klovnerian, kuin parkourin saloihin.

Keväällä 2025 Satasirkus järjestää erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille kuin aikuisille ryhmätoimintaa. Satasirkuksen yli 15-vuotiaille erityisnuorille ja aikuisille suunnattu sirkusryhmä Huippu kokoontuu keskiviikkoisin Satasirkuksen tiloissa Porissa Rautatienpuistokatu 2:ssa kello 18:15–19:15. Huippuryhmän 7.kerran osallistuja maksu on 87 €. (Satasirkus 2025.)

Rauman Lukon ja Porin Ässien Special Hockey

Rauman Lukko on järjestänyt jo vuodesta 2018 erityislapsille suunnattua Special Hockey- harrastetoimintaa. Lukko on ollut tuolloin ensimmäinen suomalainen liigaseura, joka on kyseistä harrastetoimintaa toteuttanut. Ryhmän tunnuslauseena toimii ”jäähkiekko kuuluu kaikille” joka kuvastaa harrasteryhmän toimintaa hyvin. Ryhmään pääsee mukaan ilman diagnoosirajoja, mutta ainut rajoite toiminnassa on, että lapsi kykenee seisomaan luistimilla. Joukkueen jäsenet saavat lisenssikortin, jonka kanssa pääsee katsomaan Rauman Lukon liigajoukkueen kotiotteluita ilmaiseksi. Special Hockey toiminta on pelaajille maksutonta, sillä toimintaa tukee Raumalaiskiekkoilun Tuki ry, sekä Lukko Säätiö. Ainoat kulut harrastuksesta on välinekulut, jääkiekkoliiton harrasterekisteröintimaksu 6,75 € sekä seuran jäsenmaksu 10 €. (Rauman Lukko 2024.)

Myös Porin Ässät järjestävät Special Hockey toimintaa, joka on tarkoitettu erityislapsille ja –nuorille tytöille kuin pojille. Porin Ässien uutisessa kerrotaan, että toiminta soveltuu kaiken tasoisille luistelijoille. Ässien Special Hockey- toimintaan pääsee mukaan myös ne jotka vaativat apuvälineitä jäällä kulkemiseen. Astora Areenalta kerrotaan löytyvän valmiina työnnettäviä ”kelkkoja”, mutta muunlaiset apuvälineet kehoitetaan vuokraamaan esimerkiksi Suomen vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry:n kautta. Ässien Special Hockeyn toiminta maksaa 100 €/kausi, joka sisältää jäävuorot, pelipaidan, juniorikortin ja ohjauksen. (Porin Ässät 2018.)

Tarkastelussa havaitsin merkittäviä eroja Lukon ja Ässien osallistumismaksuissa. Lukko tarjoaa jäävuorot ja ohjauksen ilmaiseksi, kun taas Porin Ässät pyytävät kausimaksun. Tämä voi olla monessa perheessä vaikuttava tekijä, mikäli pohditaan kumpaan joukkueeseen, hakee lapselle tai nuorelle pelipaikkaa.

4 KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT JA TOTEUTUS

Eurajoen kunnan alueen erityislasten ja -nuorten harrasteryhmän tarpeen kartoituksessa, suunnittelussa ja toteutuksessa hyödynnettiin toimintatutkimukseen tunnusomaisia tutkimusmenetelmiä.

Opinnäytetyön lähestymistavaksi valikoitui toimintatutkimuksellinen lähestymistapa siihen yhdistettävien osallistavien tutkimusmenetelmien, sekä toimintatutkimuksen taustalla olevan ajatuksen perusteella. Toimintatutkimuksen taustalla on ajatus pyrkiä ongelman selvittämisen lisäksi tuottamaan ratkaisu ongelmaan, sekä osallistaa yhteisön jäseniä kehittämistyön prosessiin. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2021, 58–59.)

Tässä luvussa esittelenkin käyttämäni kehittämistyön menetelmät, jotka ovat Aivoriihi, yhteiskehittelytyöpajat, kokeilukulttuuri, osallistuva havainnointi ja kysely.

Kehittämistyön menetelmien toteuttaminen jaksottuivat keväästä 2024 kevääseen 2025. Tässä luvussa olen kirjoittanut ensin kehittämistyön menetelmistä, jonka jälkeen olen avannut niiden käytännön toteutusta.

Yhteydenotto paikallisiin harrastuksien tarjoajiin

2024 keväällä otin yhteyttä kahteenkymmeneen eri Eurajoen kunnan alueella toimiviin harrastetoimijoihin. Selvitin toimijoiden halukkuutta osallistua harrastetoiminnan kokeilujaksolle. puolet toimijoista lupasivat ottaa asian puheeksi seuraavissa johtajistojen ja hallitusten kokouksissa. Kuitenkin vain yksi kolmannen sektorin toimija vastasi innolla lähtevänsä mukaan kokeilujaksoon. Keväällä 2024 sovimme, että otan yhteyttä lähempänä harrastejakson toteuttamista. Kuitenkin kevään 2025 lähestyessä olin kuullut eri tahoilta toimijan vaikeuksista saada ohjaajia omille ryhmilleen, joten en halunnut hankaloittaa toimijan tilannetta. Päätin tilanteen takia pyrkiä toteuttamaan neljän kerran kokeilujakson Eurajoen kunnan toimijoiden täydellä avustuksella.

4.1 Aivoriihi

Opinnäytetyössäni käytän määritelmää; Aivoriihi, jonka tavoitteena on luoda ryhmässä ideoita, joilla kehitetään taikka ratkaistaan esillä oleva ongelmaa. Aivoriihi menetelmää käyttäessä on mahdollista hyödyntää niin viltimpiä kuin aikaisemmin syntyneitä ideoita.

Päädyin tähän tutkimusmenetelmään, sillä halusin hyödyntää hyvinvointipalvelujen henkilöstön tietoa, kokemuksia ja taitoja. Aivoriihi menetelmä luo monia mahdollisuuksia kehittää ja ideoida ratkaisuja, mutta samalla myös arvioida niiden kehityskelpoisuutta reaalisesti.

Ensimmäinen aivoriihi järjestettiin opinnäytetyöni alkuvaiheessa, eikä siinä vaiheessa vielä huomioitu kaikkia aivoriihin toteuttamiseen kuuluvia vaiheita. Tyypillisesti aivoriihi koostuu neljästä vaiheesta, joista ensimmäinen on esivaihe, jossa tilaisuuden tavoitteet määritellään. Lämmittelyvaiheesta, jossa pyritään luomaan ryhmän vetäjän ohjaamana turvallinen ja positiivinen ideointiympäristö. Ideointivaiheessa tavoitteena on luoda rajaton määrä ideoita ja ratkaisuja ilman niiden kehityskelpoisuuden arviointia. Ideat voivat olla todella eksponentiaalisia. Tässä vaiheessa kirjoitetaan ideoita muistiin viimeistä valintavaihetta varten. Tuolloin arvioidaan kriittisesti tilaisuudessa syntyneitä ideoita ja ratkaisuja, sekä päätetään mille ideoille annetaan tuulta purjeisiin. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2021, 160–161.)

Opinnäytetyössäni toteutettiin kaksi palaveria eri kokoonpanoilla yhdessä Eurajoen kunnan hyvinvointipalveluiden henkilöstön kanssa.

Aivoriihi alkuvuonna 2024

Opinnäytetyön ideaa pyöritellessä päässäni ja yhteistyökumppaneita kartoittaessani halusin selvittää Eurajoen kunnan halukkuutta lähteä mukaan opinnäytetyöhöni. Otin yhteyttä Eurajoen kunnan Hyvinvointipalveluesihenkilöön Pirita Laivaseen, jonka kautta saimme sovittua yhteisen palaveri ajan 11.1.2024. Tilaisuuteen osallistui Laivasen ja itseni lisäksi Eurajoen kunnan liikuntaneuvojat, koulunuorisotyöntekijä, sekä kulttuuri- ja matkailutuottaja.

Aivoriihessä keskustelimme nuorisotyön kehittävistä harjoittelustani, sekä mitä toimintoja on erityislapsiperheille aikaisemmin tuotettu, sekä onko opinnäytetyön idea kannattava. Tuolloin tuli yksi tärkeä huomio esille: mitä opinnäytetyöni käytännössä sisältää? Olin näin myöhemmin mietittynä mielestäni ehkä liian vähän valmistautunut tilaisuuteen ja ideani olivat vielä ideointivaiheessa, eikä minulla ollut vielä tuolloin varmistusta kysymykseen. Tilanne mahdollisti kaikkien osallistujien tuovan omia näkökulmiaan esille. Aivoriihi varmistikin itselle varmuuden,

että haluan tuoda niin erityislasten huoltajien kuin itse erityislasten kokemuksia ja mielipiteitä esille.

Aivoriihen pohdinnat ja ajatukset kirjasin itselleni paperille keskustelun lomassa, sekä tallensin tilaisuuden päätyttyä muistiinpanot Humakin pilvipalveluun.

Toinen aivoriihi toteutettiin opinnäytetyöni keskivaiheilla, jolloin takana oli jo pidettynä yhteiskehittämistilaisuudet eli avoimet keskusteluillat. Tähän mennessä olin saanut arvokkaita ideoita ja kehitysehdotuksia opinnäytetyöni kohderyhmän jäseniltä. Tavoitteena kokoukselle olikin toteuttaa ryhmätoiminnan kokeilujakson sisällön suunnitelma ja ajankohta.

Kunnan hyvinvointipalveluiden aivoriihi 10.2.2025

Kokoonnuimme Eurajoen kunnanviraston Takkahuoneelle 10.2.2025 Eurajoen kunnan hyvinvointipalveluiden kanssa. Tarkoituksena oli kokoontua keskustelemaan harrastetoiminnan kokeilujakson toteuttamisesta, ideoida harrastekertojen sisällöt ja sopia päivämääriä harrastustoiminnan kokeilujakson toteutumiseksi. Kirjoitin tilaisuuden aikana keskustelusta ja ideoista tietokoneella mielekarttaa, joka helpottaa ajatuksien koostamista myöhemmin.

Esittelin tilaisuuden aluksi suullisesti avoimien keskusteluiltojen tuotokset tiivistetysti. Pohdimme tämän jälkeen mahdollisuuksia käyttää kunnan eri tiloja toimintaan, sekä tutustua kunnan kulttuurikohteeseen Välimaan torppaan.

Välimaan torpalla on aikaisemmin toteutettu aikuiserityisryhmälle torpan toimintaan tutustuminen, mikäli toteutettaisiin samankaltainen tilaisuus pääsisi erityislapset yhdessä huoltajansa kanssa tutustumaan kunnan omaan kulttuurikohteeseen heille suunnatun sisällön avustuksella. Keskustelussa esille tuli ajatus siitä, että aiheuttaako Välimaan Torpan ympäristö aistiylikuorituksen erityislapsille, joten keskityimme pohtimaan millaisia toiminnallisia ja luovia menetelmiä koemme hyväksi ja mahdollisiksi toteuttaa. Tarkastelussani toin esiin luovien ja osallistavien menetelmien mahdollisuudet eritasoisten erityislasten kanssa toimiessa. Luovat menetelmät ovat joustavasti sovellettavissa kohderyhmän tarpeisiin, ja niiden on todettu lisäävän osallisuutta ja hyvinvointia (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos, 2025).

Etenimme siihen kuka hyvinvointipalveluiden henkilöstöstä osaa mitään. Liikuntaneuvojat lupasivat ottaa koppia soveltavasta liikunnasta, nuorisopalveluiden henkilöstö lupautui tuomaan pelillisyyttä yhdelle kerralle, sekä sovimme allekirjoittaneen ottavan vastuukseen kuvataiteen ja samalla palautteen keruun kuvataiteen avustuksella. Enää jäi jäljelle yhden kerran toiminto.

Idea musiikin olevan yhtenä teemana tuotti monia ehdotuksia vastuuhjaajasta, sekä sovimme yhdessä että ehdotettuihin henkilöihin ollaan yhteydessä toisena arkipäivänä.

Viimeisenä teemojen ja vastuuhenkilöiden tarkennuttua keskityimme tiloihin ja päivämääriin. Sovimme neljä peräkkäistä viikkoa 27.2.2025, 6.3.2025, 13.3.2025, sekä 20.3.2025, joka toinen viikko eri kuntakeskuksessa, jotta harrastetoiminnan kokeilujakso olisi mahdollisimman usealle erityislapselle saavutettavissa.

Tiloiksi ehdotettiin Kaharin Nuoris- ja kulttuuritaloa, Eurajoen kunnanviraston kokoustiloja, Eurajoen keskustankoulua, Luvian nuorisotalo Rannikkoa, sekä Luvialla sijaitsevaa Seurojentalo Tasalaa. Päädyimme tilaratkaisuiksi valita Eurajoen keskustan koulun, sekä Luvian nuorisotalo Rannikon. Valinnat kohdistuvat kyseisiin tiloihin, sillä Eurajoen keskustan koulun luokkatilat ovat osalle erityislapsille tutut ja helposti varattavissa. Tutun ympäristön lisäksi ne sopivat musiikin, kuin kuvataiteen toimintakertoihin. Luvian nuorisotalo Rannikon tilat sopivat pelailuun, sekä ovat rajattavissa tiloilla.

Haasteelliseksi tunnistettiin se, ettei Rannikon tiloja voida pitää liikunnan kannalta ihanteellisina. Rastirata-tyyppinen toiminta voisi kuitenkin toimia hyvin tiloissa. Päätös kahteen tilaan keskittymistä mahdollistaa erityislapsille pienenkin jatkuvuuden tunteen, sekä tutun toimintaympäristön. Tilan rajaaminen on tärkeää erityislapsille, jotta keskittyminen ei painotu jokaisella toimintakerralla uusien tilojen tutkimiseen.

Haasteiksi aivoriihi tilaisuuksissa esiintyi, että osallistujat olivat arvioimassa ideoita niiden synnyttyä, eikä vasta myöhemmin. Tilaisuutta rajoitti aika siinä mielessä, että emme olisi enempää ehtineetkään ideoita. Lopulta mielestäni varsinkin viimeinen aivoriihi toteutui positiivisesti, vaikkakin itsellä oli haastavaa toimia ryhmän vetäjänä itseä suurempien auktoriteettien ympäröimänä.

4.2 Aineiston tiedonkeruu

Opinnäytetyössäni yhtenä aineistonkeruu menetelmänä oli kunnan valmiiden asiakirjojen tarkastelu ja sisällön koonti. Kartoittaessani aikaisemmin toteutettuja toimintoja sain Eurajoen kunnan sähköpostin ja hyvinvointipalveluiden TEAMS-kanavan kautta raportit ja asiakirjat itselleni tarkasteltavaksi.

Haastattelin ja viestittelin myös Eurajoen kunnan sähköpostin kautta eri toimihenkilöitä. Tietoturvallisesti tämä oli mahdollista, sillä toimin itse koko opinnäytetyöni ajan Eurajoen kunnalla työntekijänä ja harjoittelijana. Oman työ iPadini lisäksi sain hyvinvointipalvelujen kannettavan tietokoneen käyttööni dokumenttien huolellisen läpikäynnin ajaksi.

Kunnan aikaisemmin toteutetut toiminnot

Opinnäytetyön aineistonkeruuseen sisältyi Eurajoen kunnan valmiiden asiakirjojen huolellinen lukeminen, systemaattinen tarkastelu ja olennaisten tietojen analyysi. Selvitinkin aikaisempien erityislasten ja -nuorten tapahtumista haastatteluiden ja valmiiden asiakirjojen avulla tarkemmin nuorisotyötä kehittävän harjoitteluni aikana.

Eurajoen kunta on aikaisempina vuosina kokeillut järjestää kunnan erityisperheille erilaisia toimintoja. Kuten 2009 erityislapsille järjestettiin ryhmätoimintaa, jota Laivanen (2024) ohjasi yhdessä silloisen liikuntasihteerin kanssa. Mukava Maanantai-ryhmä kokoontui kerran viikossa 26.1.2009-11.5.2009. Maanantai kokoontumisien lisäksi ryhmän jäsenille mahdollistettiin kunnan järjestämälle Himoksen laskettelu matkalle osallistuminen ilmaiseksi. (Mukava maanantai 2009.)

Vuosien varrella liikuntapalveluiden henkilöstö on järjestänyt vuosien 2017–2024 varrella, noin 10 liikunnallista tapahtumaa yhteistyössä Toimintakeskus Toimarin kanssa Toimarin asiakaskunnalle (Halminen 2024).

Näiden lisäksi Eurajoen kunnassa on teetetty Liikkuja kysely toimintarajoitteisille kuntalaisille vuonna 2023 Liikuntatieteellisen Seuran ja Suomen Paraolympiakomitean yhteistyönä. Kyselyyn vastasi valitettavasti Satakunnan alueella niin pieni määrä henkilöitä, ettei kuntakohtaisia tuloksia saatu. (Mt.)

Aloittaessani opinnäytetyöni keväällä 2024, koin osaltani herättäneeni uudelleen kiinnostusta erityisperheille suunnattujen toimintojen kehittämiseen. Eurajoen kunta järjesti yhteistyössä

Satasirkuksen kanssa syksyllä 2024 pajamuotoisen soveltavan liikunnan päivän, johon osallistui useita lapsiperheitä. Tämä yhteistyö jatkuu vuonna 2025 soveltavan parkour-kurssin muodossa. (Halminen 2025.)

4.3 Yhteiskehittelytyöpajat

Yhteiskehittelytyöpajat englanniksi co-creation workshops päätyi yhdeksi opinnäytetyöni kehittämismenetelmäksi luettuani yhteiskehittelystä Innokylän (2022) Yhteiskehittämisen työpaikat lapsiperheiden avoimessa kohtaamispaikassa toimintamalli esittelystä. Hain aiheesta lisää tietoa ja päädyin Partnering Initiative:n sivuille, josta löysin oppaan yhteiskehittämistyöpajan suunnitteluun ja toteutukseen. Yhteiskehittelytyöpaja on hyvä osallistava menetelmä kehittämistyötä tehdessä, sillä sen kautta kohderyhmä pääsee muokkaamaan ja vaikuttamaan kehittämistyötä asiakaslähtöisemmäksi. Samalla yhteiskehittelytyöpajoihin osallistuneet henkilöt kokevat tuleensa aidosti kuulluksi ja huomioduksi. (The Partnering Initiative 2018).

Yhteiskehittelytyöpajat eli avoimet keskusteluillat

Avoimet keskustelutilaisuudet muodostuivat lopulta yhteiskehittelytyöpajoiksi, koska kohderyhmä perheiden lisäksi iltoihin saatiin edustajat Eurajoen kunnalta, Satakunnan omaishoitajat ry:stä, sekä Satakunnan SAMDY ry:stä.

Halusin kutsua juuri nämä yhdistykset esittelemään toimintaansa, sillä kummankin yhdistyksen kohderyhmään kuuluvat erityisperheet. Tutkiessani vertaistukiryhmiä Satakunnassa, sekä muistellessa omia lähihoitajaopiskelu aikojen Leijonaemojen lastenhoitotilaisuuksia otin yhteyttä Leijonaemot ry: hyn. Leijonaemojen järjestökoordinaattorin Iisa Eisalan mukaan yhdistyksellä ei ole säännöllisiä vertaistuki tapaamisia Porissa vähäisen osallistujia määrän takia. Mutta vertaisryhmätoimintaa on vuosittain. (Eisala 2024.)

Avoimet keskusteluillat perheille järjestettiin 28.10.2024 Eurajoen kunnanvirastolla, sekä 13.11.2024 Luvian nuorisotalo Rannikossa. Avoimien keskusteluiltojen mainoksia jaettiin sosiaalisen median kanavien lisäksi fyysisinä mainoksina Eurajoen kunnan kouluissa ja tietoa sai myös kirjastojen tiedotustauluita. Eurajoen kouluissa jaettavat mainokset jaettiin perheille, jotka ovat opetushenkilöstön arvioinnin mukaan osa opinnäytetyöni kohderyhmää.

Keskusteluillat kohdennettiin Eurajoen alueen erityisen tuen peruskouluikäisten perheille, sillä tavoitteena oli saada mahdollisimman monta huoltajaa keskustelemaan erityislasten ja -nuorten vapaa-ajan toiminnasta.

Keskusteluilloissa mahdollistettiin lastenhoito erillisissä tiloissa asiantuntevan henkilöstön avustuksella. Lastenhoidosta vastasi Eurajoen kunnanvirastolla Eurajoen kunnan hyvinvointipalvelut ja Luvian nuorisotilalla vapaaehtoinen, jolla on usean vuoden kokemus erityislasten ohjaamisesta. Huoltajilla oli tällöin mahdollisuus keskittyä keskustelutilaisuuden aiheeseen, sekä mahdollistettiin huoltajien verkostoitumisen ja vertaistuki.

Eurajoen kunnanvirastolla järjestettyyn keskustelutilaisuuteen saapui kaksi huoltajaa, sekä Luvian nuorisotilalla järjestettyyn tilaisuuteen kaksi huoltajaa. Luvialla myös lastenhoito pääsi edistämään lapsen tunne- ja vuorovaikutustaitoja erilaisten leikkien ja pelien muodossa.

Yhteiskehittelytyöpajoja varten olin valmistellut valmiita keskustelunaloitus kysymyksiä, jotka johdattavat keskustelua pohtimaan harrastustoiminnan tarvetta sekä sisältöä. Olin kirjoittanut kysymykset A4-paperien keskelle, joiden ympärille kirjoitin post-it-lapuille keskusteluissa esille tulleita ideoita, huomioita ja toiveita. Erottelin kuntakeskuksien yhteiskehittelytyöpajojen tuotokset eri värisien post-it-lappujen avulla. Tilaisuus aloitettiin esittelykierroksella, sekä tarjottavien hakemisella. Tilaisuudessa oli tarjolla Eurajoen kunnan tarjoamat kahvit ja keksit. Tilaisuuksien lopussa pyysin kaikilta osallistujilta palautetta, jossa jokainen osallistuja piirsi omaa tunnetilaa kuvaavan hymiön omalle post-it-lapulle. (Kuva 2.)

Kuva 2 Keskusteluiltojen palaute hymiöt

Koostin keskusteluiltojen jälkeen kysymyksien vastauksista ajatuskartan, jotta kokemukset, toiveet ja ideat ovat helposti esiteltävissä. Ajatuskartasta koostin Word-tiedoston saavutettavuuden onnistumiseksi. (Liite 9)

Halusin vertaistuen olevan vahvasti läsnä tilaisuuksissa, sillä vertaistuen tärkeys on kantava voimavara (Terveyskylä 2024). Vertaistuen jatkuvuutta edistettiin illan lopulla paikalla olleiden yhdistysten, sekä heidän toimintansa esittelyllä. Huoltajilta Luvian nuorisotalolla tuli toive, että minä jakaisin yhdistysten tapahtumista ajankohtaista tietoa tulevaisuudessa. Tällöin osallistuneet huoltajat voivat osallistua perheineen heille soveltuviin tapahtumiin.

4.4 Kysely

Opinnäytetyössäni kyselyiden tavoitteita oli kaksi: Joustavan harrasteryhmän ilmoittautuminen sekä huoltajien palaute.

Keräsin opinnäytetyössäni määrällistä tietoa harrasteryhmän ilmoittautumisesta sekä laadullista tietoa avoimien kysymyksien avulla.

Määrällinen kyselytutkimus on tutkimusmenetelmä, jossa kerätään numeraalista tietoa vastaajien vastauksista. Kyselyssä käytetään yleensä strukturoituja kysymyksiä, joihin vastaajat voivat valita valmiista vaihtoehdoista. Määrällinen tutkimus tarjoaa mahdollisuuden tunnistaa yhteyksiä suuremmista aineistoista ja tekee siitä tehokkaan välineen ilmiöiden tutkimiseen (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2021, 104.) Laadullisessa tutkimuksessa taas usein on avoimia kysymyksiä ja tavoitteena on pyrkiä ymmärtämään ihmisten kokemuksia ja tutkittavia ilmiöitä. Laadullisessa tutkimuksessa keskiössä on saamaan yksityiskohtaisia ja monipuolisia vastauksia tutkittavilta. Laadullinen tutkimus onkin erityisen hyödyllinen silloin, kun halutaan saada syvempää tietoa kokemusten monimuotoisuudesta. Kyselyn lisäksi myös muut aineistonkeruumenetelmäni ovat yhdistettävissä laadulliseen tutkimukseen, sillä niiden avulla tuodaan esiin kohderyhmän todellista arkea ja kokemuksia. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti, 105.)

Palautekysely huoltajille joustavan harrasteryhmän toiminnasta toteutettiin Humakin Webropol-alustan kautta. Humakin Tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmät opintojakson aineistossa kannustettiin käyttämään Humakin tarjoamaa Webropol-alustaa, joten kyselyohjelmisto oli helppoa valita (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2025a). Kysely toimiikin kehittämistyössäni hyvänä menetelmänä, sillä kyselyn avulla voidaan selvittää asiakkaan tyytyväisyys toiminnasta (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti, 40). Sähköisen tiedonkeruu menetelmän avulla tiedonkeruu on nopeaa, helppokäyttöistä ja paikasta riippumatonta. Tällöin kohderyhmän jäsen

kykenee osallistumaan kyselyyn puhelimen tai muun älylaitteen kautta, vaikka omalta kotisohvalta. Kyselyn kysymyksiä laatiessa on tärkeää huomioida vastauksien hyödyntäminen opinnäytetyössä. Tässä tarkoitan, että kysymyksiä tulee miettiä tarkkaan, jotta niitä on helppo tulkita ja hyödyntää. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti, 121–133).

Webropol- ilmoittautuminen joustavaan harrasteryhmään

Lasten ja nuorten joustavan harrasteryhmän ilmoittautuminen toteutui Webropol-kysely alustan avulla mainoksien ja Wilma-viestien mukana olleen linkin kautta. (Liite 4.) Ilmoittautumisen kautta joustavaan harrasteryhmään ilmoittautui kahdeksan lasta. Lapsien ikäjakauma oli 7–11-vuotta.

Ilmoittautuneiden huoltajille jaettiin sähköpostitse 25.2.2025 aloituskirje, jossa muistutettiin alkavasta harrasteryhmästä. Kirjeessä jaoin huoltajille yhteystietoni sekä tarkempaa tietoa toimintakerroista, jotta he voivat käsitellä uutta harrasteryhmää lapsen kanssa kotona tarkemmin. (Liite 5.) Webropol- kysely poistetaan opinnäytetyön valmistuttua, jolloin opinnäytetyö jaetaan ilmoittautuneille huoltajille luettavaksi.

Huoltajien Webropol-palautekysely

Toteutin Webropol-kyselyn lasten ja nuorten joustavaan harrasteryhmään osallistuneiden lasten huoltajille, sillä suullisen palautteen kerääminen viimeisellä toimintakerralla osoittautui haastavaksi. Tilanteessa sekä huoltajilla että lapsilla oli kiire kotiin, mikä vaikeutti vastausaktiivisuuteen. Kysely lähetettiin huoltajien sähköpostiin kiitoskirjeen yhteydessä (Liite 7) Kyselyn alussa, sekä kiitoskirjeessä kerroin vastaamisen olevan täysin vapaaehtoista. Pelkäsin kyselyn vastaajamäärän olevan hyvin vähäinen tiedostaessani erityisperheiden huoltajien arjen kiireen ja jaksamisen. Kuitenkin yllätyksekseni kahdeksasta huoltajasta kuusi vastasi kyselyyn.

Kaavio 3. Ympyräkaavio huoltajien palautekyselyyn vastaamisesta.

4.5 Osallistuva havainnointi ja kokeilukulttuuri

Lasten ja nuorten joustavaa harrasteryhmää suunnitellessa tavoitteena ei ollut tietää toiminnan tulosta vaan kokeilla mitä syntyy. Tästä syystä valitsin yhdeksi menetelmäksi kokeilukulttuurin, jossa ei ole tarkoituksena taikka tarvetta tietää lopputulosta ennakkoon, vaan toiminnan ytimessä on oppiminen ja kokeileminen. Tiedostimme ennen harrasteryhmän ilmoittautumisen aloittamista, että kokeilu saattaa epäonnistua, joka on myös osa kokeilukulttuurin ideologiaa.

Kerroin hetki sitten, että otin kohderyhmän mukaan kehittämistyöhön. Tämä on yksi tärkeä asia myös kokeilukulttuurissa, sillä kokeilukulttuurin onnistumiseen vaikuttaa yhteistyö kohderyhmän kanssa. Tästä kerrotaankin yhtenä case esimerkkinä kirjassa *Kokeilukulttuuri: johda kasvua joka päivä* (Aho 2024, 14–15) jossa mainitaan, että henkilöitä ei voida pakottaa muuttamaan vaan muutoksen pitää tulla heistä itsestään.

Osallistuva havainnointi on mielestäni hyvä tutkimusmenetelmä erityislasten ja -nuorten harrasteryhmän kokeilujaksolla. Havainnoidessa on mahdollista päästä seuraamaan reaaliaikaisesti tilanteita. Joka on iso etu, jotta tutkija osaa yhdistää tutkittavan tuloksen kontekstiin. (Puusa, Juuti & Aaltio 2020, 110–112.) Osallistuva havainnointi on mielestäni hyvä menetelmä koska, osallistuin harrasteryhmän toimintaan jokaisella toimintakerralla. Tällöin pääsin seuraamaan kaikkina muina paitsi viimeisellä toimintakertana apuohjaajan roolin takaa lasten ja aikuisten toimintaa. Tällöin kykenin havainnoimaan enemmän ja huomioimaan erityislasten tarpeita paremmin.

Nämä kaksi tutkimusmenetelmää auttoivat harrasteryhmäkokeilujakson tulosten analysoinnissa. Sekä antoivat kokemuksen niin erityisperheille kuin Eurajoen kunnalle minkäläistä voisi olla erityislasten erillinen harrastetoiminta.

Lasten ja nuorten joustava harrasteryhmä

Lasten ja nuorten joustavan harrasteryhmän tavoitteena oli monipuolisten harrastusmahdollisuuksien luominen kouluikäisille erityislapsille ja -nuorille, joilla on haasteellista tai mahdollonta integroitua perusharrastusryhmiin. Tällaisilla lapsilla ja nuorilla on mahdollista huomata sosiaalisten vuorovaikutustaitojen ja kommunikaation haasteita, tai muita erityispiirteitä.

Harrasteryhmän mainonnassa muokkasin soveltavan liikunnan määritelmää kohtaamaan harrasteryhmän tavoitetta.

Harrasteryhmä on peruskoulu ikäisille lapsille ja nuorille, ketä hyötyy pienryhmä muotoisesta harrasteryhmästä. Sekä sellaisille henkilöille, joilla on vamman, sairauden tai muun toimintakyvyn heikentymisen tai niiden sosiaalsiin tilanteisiin aiheuttaman vaikutuksen vuoksi haastavaa osallistua yleisesti tarjolla olevaan toimintaan ja joiden ryhmätöiminta vaatii soveltamista ja erityisosaamista. (Liikuntatieteellinen Seura 2025)

Harrasteryhmän piti alkuperin osallistaa paikallisia toimijoita mukaan toimintaan. Kuitenkin vain harva toimija vastasi olevansa mukana toiminnassa, sillä heidän oma toimintansa vie paljon resursseja. Joten kokoonnuimme Eurajoen kunnan vapaa-ajanpalveluiden toimihenkilöiden kanssa, sekä suunnittelimme neljän toimintakerran kokeilujakson. Pohdimme osallistuvien erityislasten huoltajien osallistumista toimintaan lapsensa tukena.

Myöhemmin yhdistelin ajatuksissani keskusteluilloissa esiin nousseita teemoja ja päädyin lisäämään ohjaajaresurssia siten, että kokeilujakson toimintakerroilla huoltajat voivat jättää lapsensa ohjaajien vastuulle. Fägelinin ja Kukkoson (2020) tutkimuksen mukaan erityislasten vanhemmat uupuvat muita vanhempia enemmän, mikä korostaa tarvetta tarjota heille mahdollisuus edes lyhyeen hengähdyshetkeen, kun lapsi on asiantuntevassa ja luotettavassa hoidossa. Huoltajilla olikin joustavan harrastustoiminnan kokeilujakson kerroilla 45min aikaa hoitaa omia asioitaan ilman huolta oman lapsen tilanteesta. Aikaa keskittyä itseensä, parisuhteeseensa tai perheen muihin lapsiin.

Joustavan harrasteryhmän kokeilujakson tavoitteena oli luoda erityislapsille soveltuvaa harrastetoimintaa erityispiirteet huomioiden. Joustavassa harrasteryhmässä keskityttiin vuorovaikutustaitojen ja osallistuneiden onnistumisen tunteiden kehittämiseen.

4.6 Joustavan harrasteryhmän kokeilujakson toimintakertojen kuvaus

Joustavan harrasteryhmän kokeilujakson toimintakerrat oli sovittu siten, että jokaisella toimintakerralla on 1–2 toiminnanohjaajaa ja 1–2 apuohjaajaa, jotta erityislasten tuen tarve tulee huomioitua. Jokaisella toimintakerralla toimi ohjaajana minun lisäksi sama vapaaehtoinen, joka oli Luvian avoimessa keskusteluillassa vastuussa lastenhoidosta. Harrastetoiminnassa toimivat toiminnanohjaajat saivat koosteen osallistujien erityistarpeista hyvinvointipalvelujen yhteisen Teams-verkoston avulla. Koosteessa ei kerrottu lasten henkilötietoja.

27.2.2025 ohjausvastuun otti nuorisopalveluiden nuorisotyöntekijä sekä hyvinvointipalveluesihenkilö. Heidän lisäksi toimintakerralla ohjaajana toimin minä ja vapaaehtoinen. Lopullinen toimintakerran suunnitelma varmistettiin yhdessä ennen toimintakerran alkamista. Olin tulostanut papunetistä Kimbleen kuvallisen ohjeen (Papunet 2025). Sekä nuorisopalveluiden henkilöstöllä oli suunniteltuna tutustumisleikkejä, sekä biljardia soveltaen. Jota pelattiin vierittämällä biljardipallot pelipöydän pusseihin käsin.

6.3.2025 Toimintakerran toiminnanohjaajan saaminen oli haastavaa, sekä lopullinen henkilö varmistui vasta muutamaa päivää ennen toimintakertaa. Toimintakerran toiminnanohjaajana toimi yhteisömuusikko. Toimintakerralla oli toiminnanohjaajan lisäksi nuorisotyöntekijä, minä, sekä vapaaehtoinen. Yhteisömuusikon ohjeistuksella soitimme kuvionuottien avulla eri soittimilla lapsille tuttuja lauluja.

13.3.2025 Toimintakerran toiminnanohjaajana toimivat Eurajoen kunnan kaksi liikuntaneuvojaa. Jotka olivat suunnitelleet ja valmistelleet toimintakerran sisällön erityispiirteet huomioiden. Apuohjaajina toimi minä ja vapaaehtoinen.

20.3.2025 Toimintakerran toiminnanohjaajana toimin minä, sekä apuohjaajina toimi vapaaehtoinen ja puolen ajasta hyvinvointipalveluesihenkilö. Toimintakerran tarkoituksena oli luoda kaksi maalausta: henkilökohtainen maalaus, sekä yhteinen käsitalu. Lapsille havainnollistettiin maalaamiseen oleva aika Time Timerilla. Lapset valitsivat tunnettaan kuvaavan värin ja saivat maalata tikku-ukon ympäristön roiskeilla, viivoilla, kuvioilla taikka maalata paperin täysin. Värit olivat ennalta valitut, sekä maalaustapa kuvasti ajan kulumista toimintakerroilla. (Liite 8)

Tämän jälkeen jokainen painoi oman kädenjälkensä edessä olevalle canvakseen.

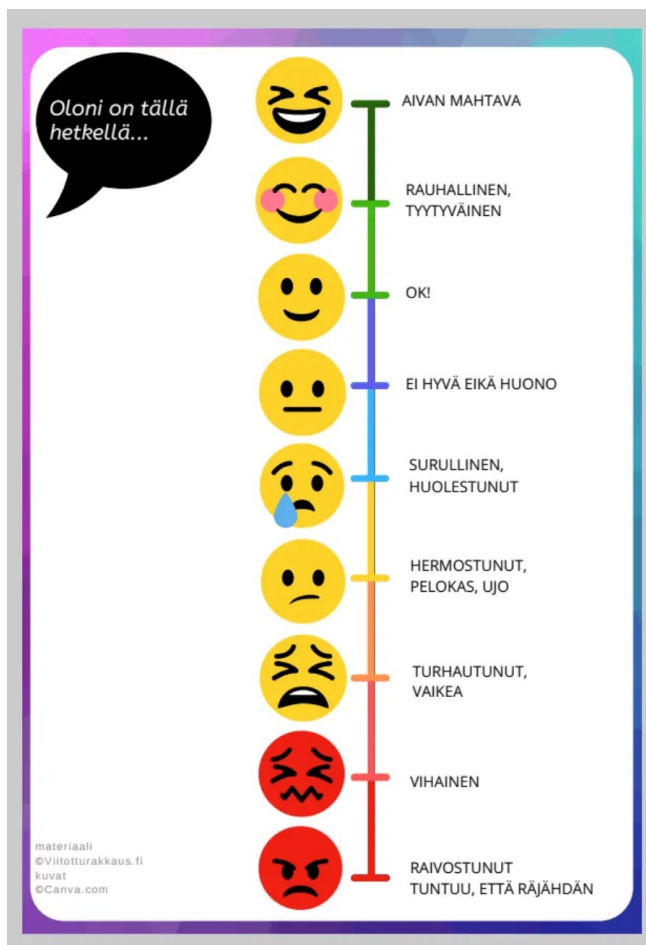
Toimintakerta	Suunnitelma	Osallistujamäärä	Toteutus
27.2 klo 17–17.45 Tutustumista ja pelejä. Luvian nuorisotalo Rannikossa.	Nimilaput, tutustumista, pelailua soveltaen ja palautteen keruu hyvinvointipalveluiden avustuksella.	6	Toimintakerta toteutui suunnitelman mukaisesti. Eroahdistus vanhempiin oli vahvasti läsnä ja suurilta tunteilta ei vältytty. Nimileikkien aikana lapset hiljalleen tottuivat tilanteeseen. Lopuksi palautteen keruu hymiöitä käyttäen. Osa lapsista ei olisi halunnut lähteä lainkaan toimintakerran loputtua.
6.3 klo 17–17.45 Musiikkia, Eurajoen keskustan koululla (musiikinluokka)	Nimilaput ja musiikin saloihin tutustumista alan ammattilaisen ohjeistuksella. Sekä lasten palautteen keruu.	6	Toimintakerran suunnitelma ei ollut täysin ennakoon suunniteltu. Sekä toimintakerta meni hieman soveltamalla. Yhteisömuusikon ohjeistuksella tehtiin käsirytmeyä, soitettiin yhdessä käsikelloilla ja musiikinluokan soittimilla lapsille tuttuja lastenlauluja värisointujen avustuksella. Sekä kuuntelimme vielä hetken rentouttavaa musiikkia ja jokainen lapsista näytti tunteita omasta musiikista kuvaavan hymiönsä. Lapset pelailivat vielä muutaman minuutin pöytäjalkapalloa ennen kotiin lähtöä.
13.3 klo 17–17.45 Soveltavaa liikuntaa Luvian nuorisotalo Rannikossa	Nimilaput ja soveltavaa liikuntaa sisätiloissa. Mahdollisesti rastirata menetelmällä. Liikuntapalveluiden avulla. Lopuksi palautteen keruu.	6	Toimintakerta toteutunut suunnitelman mukaisesti. Osa lapsista kyseli stressileluja heti saapuessaan toimintakerralle, jotta kykenevät keskittymään. Tämä mahdollistettu. Nimikierroksen päätteeksi lattia on laavaa-pelailua, sirkustemppeja ja tasapainottelua. Lopuksi kuvasuunnistus ja palautteen keruu.
20.3 klo 17–17.45 Kuvataide, Palaute ja päätöstilaisuus. Eurajoen keskustankoululla (luokkatila+aula)	Nimilaput, Omaehtoinen kuvataide. Maalaamista, palautetta värien kautta. Viimeisen kerran diplomien jako ja vapaa-aikaa herkutellen, sekä yhdessä ollen.	6	Toimintakerta toteutui osittain suunnitelman mukaisesti. Maalaaminen aiheutti haasteita, sillä kaikki lapset eivät halunneet osallistua ohjattuun maalaamiseen. Lopulta kaikki osallistuivat omalla tavallaan maalaamiseen. Sekä saimme kaikkien kätet ikuistettua canvakseen. Puolet ajasta pelailtiin pöytäjalkapalloa, I-Wall pelejä, jaettiin diplomit ja syötiin popcornia ja juotiin mehua. Huoltajien saavuttua huoltajilta kerättiin suullista palautetta, sekä kiitettiin suuresti toimintaan osallistumisesta. Eurajoen kunta antoi vielä jokaiselle osallistujalle huulirasvan, joka jaettiin huoltajien saapuessa.

Taulukko 1. Joustavan harrastetoiminnan toimintakertojen kuvaus

4.7 Toimintakertojen palaute

Joustavan harrasteryhmän kokeilujaksolle osallistuneiden erityislasten vanhemmilta saatiin toimintakertojen aikana suullista palautetta useana iltana. Kirjoitin nämä palautteet itselle muistiin puhelimen muistioon toimintakerran päätyttyä. Näitä avaan lisää luvussa 5.

Keräsin osallistuneilta erityislapsilta palautetta tunnemittarin (kts. kuva 6) avulla, jossa oli kuvattuna tunteet sanallisesti ja hymiöinä. Jokaisen toimintakerran lopussa lapset näyttivät yksittellen tulostetusta tunnemittarista omaa sen hetkistä tunnetta kuvaavaa hymiön.

Kuva 3. Tunnemittari (viitotturakkaus

2025.)

Toimintaan osallistuneita aikuisilta keräsin jokaisella kerralla nopean palautteen post-it lapuille, taikka pyysin palautetta viestitse riippuen kiireestä siirtyä seuraaviin työtehtäviin tai kotimatalle. Myös itse kirjoitin muistiin palautetta ja huomioita toimintakertoista post-it lapuille.

27.2.2025 pelailu toimintakerralla kuudesta lapsesta neljä valitsi tunteeksi ”Aivan mahtava”, yksittäiset lapset valitsivat tunteekseen ”ok”, sekä ”Raivostunut”. Toimintakerran palaute heijastaa kokemusta uudesta toiminnasta, joka jännittää ja saattaa olla sellaista mihin ei itse ole tottunut. Erityislapsien kanssa toimiessa tulee myös huomioida, että joskus voi olla tilanteita, joissa uusi asia jännittää ja huoltajan jättäminen toimintakerralle voi suututtaa.

Ohjaajilta saatu palaute toimintakerralta oli samankaltaista omien huomioiden kanssa. Toimintakerta oli hieman sekava, sekä toiminnan rakenne olisi voinut olla strukturoidumpaa. Lapsien alun jännitys, sekä eroahdistus huoltajista vaikutti toimintakerran ilmapiiriin. Mutta lopulta lapset uskaltoutuivat lähteä mukaan pelailemaan ja heittäytymään. Muiden ohjaajien mielestä aikuisten määrä oli riittävä, mutta itse olisin toivonut vielä yhden lisäaikuisen osallistumista toimintaan. Mukana oli useita erityistarpeisia lapsia, joiden monianisiin tarpeisiin ei kaikilta osin kyetty vastaamaan parhaalla mahdollisella tavalla.

6.3.2025 Musiikkia. Toisella toimintakerralla aika meni odotettua nopeammin, sekä ohjaajat kuin erityislapset olivat samaa mieltä että vapaa-aikaa olisi voinut olla enemmän. Jotta kaikki olisivat ehtineet tutustua käytävässä sijainneeseen pöytäjalkapalloon ja I-wall:iin. Erityislapset pääsivät näyttämään rentoutusmusiikin aikana oman tunteensa tunnemittarista. Kaksi lapsista valitsi tunteekseen ”aivan mahtava”, sekä loput neljä valitsivat vuorotellen ”tyytyväinen” ja ”ok”. Kaikki kokeilivat eri soittimia, sekä soittivat niitä ohjeistuksien mukaisesti. Vaikka välillä joidenkin erityislapsien soittamisen ajoittamisessa, sekä oikeiden sointujen hahmotuksessa oli haasteita.

13.3.2025 Soveltava liikunta. Soveltavan liikunnan toimintakerta sai eniten palautetta niin erityislapsilta kuin ohjaajilta. Tilaratkaisu ei ollut kaikista paras, sillä nuorisotilan koostuminen erillisistä huoneista aiheutti haasteita toiminnan toteuttamiselle. Sekä ohjaajien suurempi määrä taikka ryhmän pienempi koko olisi voinut vaikuttaa yksilöiden suorittamiseen positiivisella tavalla. Toimintakerrasta kuitenkin huomasi, että erityislapset ovat tottuneet toisiinsa ja äänekkäät yksilöt eivät häirinneet omilla räväköillä persoonillaan. Erityislapset valitsivat tunnetaulukosta lähes puoliksi ”tyytyväinen” ja ”ok”, vain yksi koki toimintakerran olleen ”aivan mahtava”. Ryhmä oli liikunnallisesti taitava ja mallintamisen avulla saavutettiin monia onnistumisia. Vaikkakin toisten onnistumiset aiheuttivat joissain yksilöissä turhautumista, jokaista lasta kannustettiin tasavertaisesti kokeilemaan ja keuhuttiin osallistumisesta.

20.3.2025 Kuvataide ja viimeisen kerran speciaali. Aikuisia toimintakerralla oli osan ajasta kolme, sekä lopuksi enää kaksi. Tämä kyettiin ennakoimaan, joten toimintakerran alku pyrittiin pitämään tiiviinä. Jotta jokainen kykenee maalaamaan oman teoksensa. Kaikki erityislapsset eivät pidä maalin koskemisesta, joten mahdollistimme näille yksilöille mahdollisuuden käyttää pensseliä maalauksessaan. Kaikki tekivät oman maalauksensa, vaikka alussa oli useita haasteita pukea suojaessut ja lähteä maalaamaan. Olimme todella positiivisesti yllättyneitä siitä, että jokainen antoi maalata oman kätensä ja ikuistaa sen painamalla maalissa olevan käden kankaiseen canvakseen. Popcornit ja mehut, vapaa-aika sekä loppudiplomit taputuksineen saivat kaikille hymyn huulille. Tällä toimintakerralla en kerännyt lapsilta erillistä palautetta, sillä he olivat maallaneet oman kätensä omaa tunnetta kuvaavalla värillä. (Liite 6.) Jotta kaikkien ryhmän lapsien kädet olisivat ikuistettuna, järjestin poissaolevalle lapselle halutessaan mahdollisuuden seuraavalla viikolla painaa kädenjälkensä tauluun. Myös läsnäolleet ohjaajat saivat ikuistaa canvakseen oman kädenjälkensä.

Kuva 4. Ryhmän seitsemän erityislapsen ja aikuisten kädenjäljet painettuna canvakseen.

Huoltajilta pyysin suullista palautetta, mutta kiireessä osa huoltajista pyysi mahdollisuutta palata asiaan ja antaa palautetta kirjallisena. Joten loin Webropol-kyselyn. (Liite 7.)

5 AINEISTON ANALYYSI JA TULOKSET

Tässä luvussa käydään läpi toimintatutkimuksen tuloksia.

Aineiston keruu toteutui tarkastelemalla huolellisesti dokumentteja ja asiakirjoja. Kartoittaessani Eurajoen kunnan alueen harrastuksia tarjoavia toimijoita sähköpostitse ja tarkastelemalla toimijoiden tietokanavia. Vastausprosentti viesteihini oli heikkoa, joten päädyin keskittyä kehittämään kunnan hyvinvointipalveluiden kanssa harrastetoiminnan kokeilujaksoa aivoriihien muodossa.

Eurajoen kunnan asiakirjoja ja dokumentteja tarkastellessani kirjoitin opinnäytetyöni aiheeseen viittaavat päätökset, toiminnot ja tulokset muistiin yhdeksi Word-tiedostoksi lähdeviittausten kanssa. Aivoriihistä, Avoimista keskusteluilloista ja joustavan harrasteryhmän tuotoksena syntyneistä muistiinpanoista muodostin tiedostot kannettavan tietokoneeni kiintolevyille luomaani opinnäytetyö aineiston kansioon. Kansioista sain opinnäytetyötä kirjoittaessani nostettua esille kehittämistyössä tulleet ideat, toiminnot, tulokset ja päätökset.

Kunnan aikaisemmin toteutetut toimintoja tutkiessani pinnalle nousi Eurajoen kunnan hyvinvointipalveluiden aktiivinen yhteistyö Toimintakeskus Toimarin kanssa. Kun taas yleisesti kunnan erityislapsille on ollut viimeksi vuonna 2009 ryhmätoimintaa (Mukava Maanantai 2009). Tämä oli itselle positiivinen yllätys, sillä odotin ettei erityislapsille ole toteutettu minkäänlaista toimintaa näin pienessä kunnassa. Näin pitkän katkoksen erityislasten ryhmätoiminnalle selittää se, ettei aikaisemmin ole ollut tutkittua tulosta kunnan erityislasten ryhmätoiminnan tarpeesta. Vuonna 2023 teetetyssä Liikkuja-kyselyssä kohderyhmäksi rajoittui liikuntarajoitteiset kuntalaiset, joka on vain pieni murto-osa erityislapsista kunnan alueella.

Opinnäytetyön kokeilujakson sisällön ideointiin ja suunnitteluun osallistui viisitoista henkilöä eri lähtökohdista. Ideoinnissa ja suunnittelussa oli mukana erityislapsien huoltajia, yhteistyö yhdistysten työntekijöitä, sekä Eurajoen kunnan hyvinvointipalveluiden henkilöstöä. Tätä kehittämismenetelmää kutsutaan yhteiskehittämiseksi. Kuten Hagman, Hirvikoski, Wollsten & Äyväre (2018, 5–7) on yhteiskehittämisen käsikirjassaan kertonut, yhteiskehittämisessä edistetään jotain kehittämistyötä yhteistyössä useiden eri toimijoiden kanssa. Yhteiskehittämistyöpajoissa tulikin esille tarve erityisharrasteryhmästä. Huoltajat toivat esille lapsensa haasteet toimia perusharrasteryhmässä, sekä matka harrastukseen eri paikkakunnalle on ollut liian raskas.

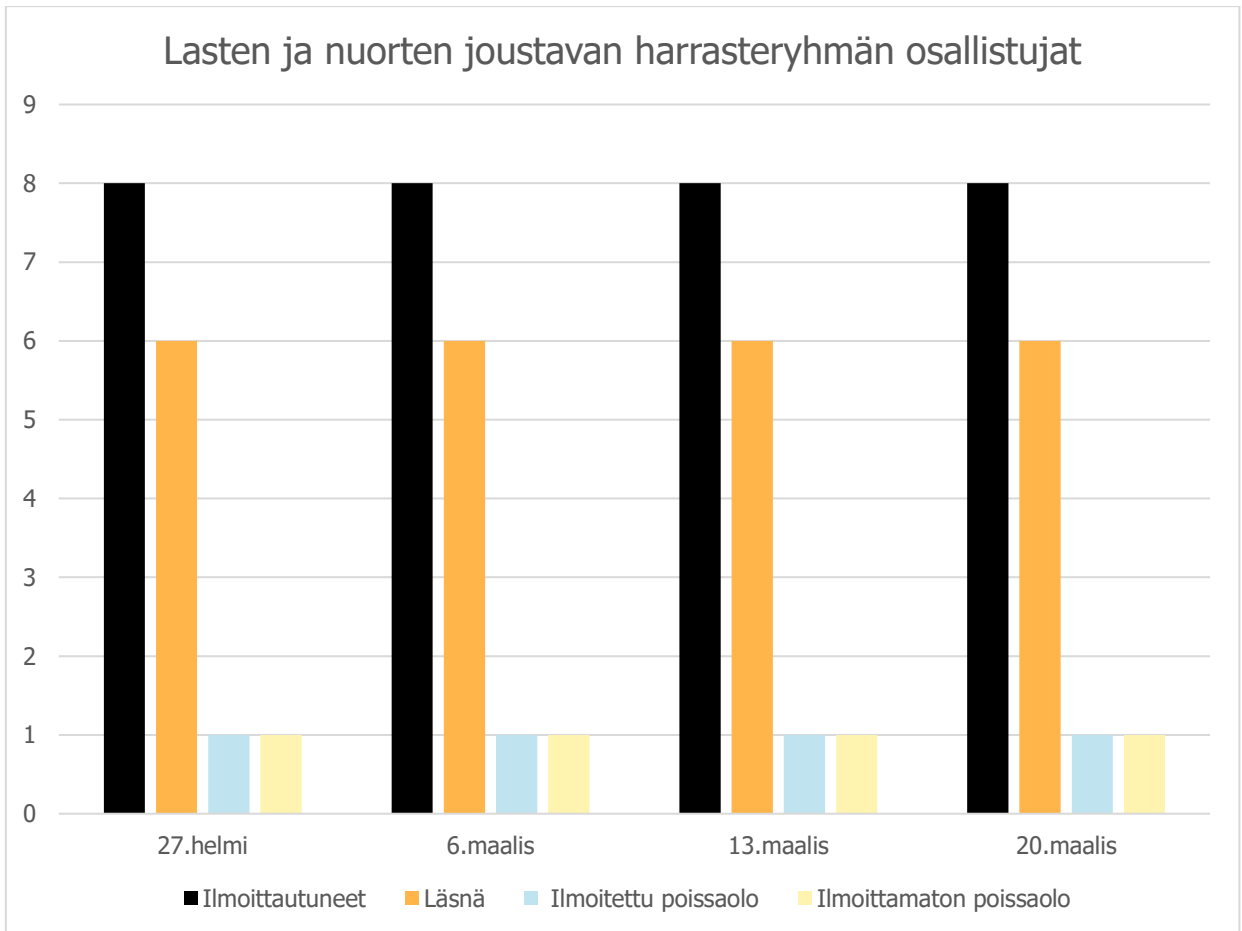
Avoimissa keskustelutilaisuuksissa saimme määriteltyä harrastetoiminnan kokeilujakson sisältöä ja markkinointia. Harrasteryhmä olisi sellainen, jossa on erityistarpeet huomioivaa toimintaa, edistäisi erityislasten vuorovaikutustaitoja ja osallisuutta. Toiminta on tavoitteetonta, strukturoitua, sekä erityistarpeet huomioivaa. Ajankohdaksi ehdotettiin alkuiltaa, jolloin huoltajat ovat päässeet töistä, mutta ilta ei ole vielä liian pitkällä. Esimerkiksi kello 17 olisi hyvä ratkaisu toiminnan aloittamisajaksi. Markkinointia pohdittaessa keskusteluissa ilmeni, että kun kuvailaan toimintaa joustavaksi ei se määrittele osallistujaa niin vahvasti kuin esimerkiksi, kun käytetään sanaa ”erityis-...”.

Päädyimmekin 10.2.2025 aivoriihessä lyömään lukkoon kokeilujakson nimeksi Joustava harrastetoiminnanryhmän. Huomioimme aivoriihessä myös muut avoimissa keskusteluilloissa tulleet määritelmät ja pyrimme huomioimaan pyynnöt ajankohdasta ja sisällöstä. Esiteltyäni avoimien keskusteluiltojen muistiinpanot, herättivät ne paljon aktiivista ideointia ja keskustelua eri taitteen muodoista, sekä soveltavasta ryhmätoiminnasta.

Aivoriihessä pohdittiin, onko tulevaisuudessa mahdollista toteuttaa samankaltaista toimintaa nykyisillä resursseilla. Huoli oli perusteltu ja esitin, että asiaa käsiteltäisiin tarkemmin opinnäytetyöni valmistuttua. Tilanteessa keskityttiin toteuttamaan neljän toimintakerran harrastajakso kunnan omalla henkilöstöllä ja vapaaehtoisilla. Päädyimme toteamaan, että vain käytännön kokeilujen kautta voidaan varmistaa, onko erityislasten harrastetoiminnalle aidosti tarvetta.

Käytin Webropol-alustaa kahden kyselyn tuottamiseen: ilmoittautumiseen harrasteryhmän kokeilujaksolle, sekä huoltajien palautekyselyyn. Molempien kyselyiden täyttäminen sujui huoltajilta luistavasti. Sain paljon aineistoa molemmista kyselyistä. Ilmoittautumisesta tullutta aineistoa käytettiin toiminnan suunnittelun viimeistelyyn, jossa huomioitiin osallistujien erityispiirteet.

Ilmoittautuneita joustavan harrasteryhmän kokeilujaksolle oli kahdeksan, joista seitsemän osallistui aktiivisesti harrasteryhmän toimintakerroille. (Kaavio 4)

Kaavio 4. Pylväsdiagrammissa harrastustoiminnan kokeilujakson ilmoittautuneet ja toimintaan osallistuneet lukuina.

Harrasteryhmän toimintakerroilla havaittiin selkeä tarve riittävälle ohjaajaresursoinnille suhteessa osallistujamäärään. Kuuden lapsen ryhmä edellytti useamman aikuisen läsnäoloa, ja erityisesti toiminnan muuttuessa vaativammaksi neljän aikuisen ohjauskapasiteetti ei ollut kaikilta osin riittävä osallistujien yksilöllisten tarpeiden huomioimiseksi. Erityistä tukea tarvitsevat lapset sopeutuivat toimintaympäristöihin hyvin, myös ilman ääntä vaimentavia apuvälineistä. Toimintakertojen edetessä havaittiin lasten rentoutuvan ja keskittymiskyvyn parantuvan tutuksi tulleissa toimintaympäristöissä.

Toiminta oli suunniteltu joustavaksi. Sisällön vaihdellessa toimintakerroittain, jokaisella lapsella oli mahdollisuus osallistua toimintaan omalla tavallaan. Erityislasten kohdalla huomattiin päivittäisen vireystilan vaikuttavan osallistumiseen, ja tällöin pyrittiin tarjoamaan myönteinen kokemus aistiapuvälineiden avulla. Aistivälineiden käyttäminen on tutkitusti osoittanut suurempaa sitoutumista ja parempia oppimistuloksia (Fan, Chong & Li 2024).

Toimintaympäristöt soveltuivat pääosin hyvin, mutta soveltava liikunta edellytti tilajärjestelyjen osalta tarkempaa huomiointia. Kokeilujakson ohjaajilla oli tarvittava ammatillinen osaaminen erityislasten tukemiseen, ja lasten yksilölliset tarpeet kyettiin huomioimaan toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

Keräsin palautetta harrasteryhmän kokeilujakson lapsilta, huoltajilta, sekä ohjaajilta.

Ohjaajien palaute kerättiin toimintakertojen loputtua post-it-lapuille tai viestitse. Ohjaajien palautteessa toistui, jokaisella toimintakerralla oikea ohjaajamitoitus sekä, että tuttujen aikuisten osallistuminen toimintaan näkyi lasten toiminnassa. Yksittäisten toimintakertojen aikana ohjaaja palautteessa nousi tilaratkaisujen käytön haasteellisuus, sekä struktuurin puute.

Joustavaan harrasteryhmään osallistuneilta lapsilta kerättiin palautetta värien ja tunnemittarin avulla. Näiden lisäksi osa erityislapsista antoi palautetta suullisesti harrastekerroilla, sekä myöhemmin tavatessani heitä ryhmän loputtua kunnan eri tilaisuuksissa.

”Oli kivaa, mitä ens kerralla tehdään?”

”Jatkuispa tää kauemmin.”

”Millon Riikka-kerho jatkuu? Mä haluan, että se jatkuu ens viikolla!”

Huoltajien palaute toteutettiin verkkokyselynä, sekä muutamat huoltajat antoivat palautetta toimintakerroilla hakiessaan lastaan.

”Kiitos, että järjestät etkä vain tutki”

”Voisipa tämä jatkua tulevaisuudessa”

”Lapsi x tulee kaipaamaan harrastekerhoa tämän loputtua”

”Kiitos mahdollisuudesta käydä rauhassa kaupassa!”

”Kiitos mahdollisuudesta toteuttaa molemmissa kuntakeskuksissa. Mikäli toiminta olisi vain toisessa kuntakeskuksessa emme olisi kyenneet lähtemään mukaan kokeiluun”

Huoltajien palautekyselyn alussa mainitsin vastauksia käytettävän opinnäytetyön aineistona, tästä johtuen kyselyyn vastaaminen oli täysin vapaaehtoista. Kyselyyn vastasi kuusi kahdeksasta huoltajasta.

Huoltajien palautteesta korostuu positiivinen arvio toiminnasta. Huoltajat ovat kokeneet erityislapsille suunnatun harrasteryhmän erittäin hyödylliseksi, sillä se tarjoaa huoltajille turvalli-

suuden tunteen siitä, että lapsen voi jättää asiantuntevien ohjaajien ohjattavaksi. Lapselle syntyy samalla kokemus itsenäisyydestä ja kyvystä osallistua ryhmätoimintaan ilman huoltajan tukea.

Kyselyssä kaikki huoltajat kertovat lapsensa tykänneen harrastetoiminnan kerroista, osa huoltajista toi myös esille kuinka oma lapsi on reagoanut positiivisesti jännityksestä ylipäästyään. Vastauksista nousi esille lapsien pettymykset harrastetoiminnan loppumisesta. Kaksi huoltajaa mainitsi, että lapsi oli toivonut joustava harrastetoiminnan jatkumista kauemmin.

Joustavan harrastetoiminnan tarvetta tulevaisuudessa kysyttäessä huoltajien vastauksissa toistui lause ”Kyllä olisi!” ja ”Ehdottomasti”. Jatkokysymyksenä kysyin olisiko huoltaja mukana, mikäli harrastetoiminta jatkuisi tulevaisuudessa? Kolme huoltajaa toi esille, että olisivat todellakin mukana, mikäli toiminta jatkuisi. Kaksi huoltajaa taas mainitsivat kyselyssä uskovansa lapsensa olevan innokas osallistumaan toimintaan tulevaisuudessa.

Ohjaajille suunnattu palaute oli positiivista, sekä vastauksissa toistui kiitokset toiminnan toteuttamisesta

”Kiitos hienoista kerhokerroista ja kiva kun nämä toteutettiin, jatkoa kovasti odotellaan”

”Tosi kiva ja positiivinen ilmapiiri ollut”

”Ootte ihania!”

Huoltajien vastauksissa nousi toiminnan jatkamisen tärkeys sekä, että erityislapset tulisi huomioida myös harrastustoimintaa suunniteltaessa. Palaan toiminnan tulevaisuuteen myöhemmin luvussa 6.6, jossa kerron kehitysideani joustavan harrastetoiminnan tulevaisuutta pohtiessani.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tavoitteena oli eri kehittämistoiminnan menetelmiä hyödyntämällä kartoittaa Eurajoen kunnan alueen erityislasten ja -nuorten erillisen harrasteryhmän tarvetta.

Kun kohderyhmäksi rajattiin erityisen tuen oppilaat, tutkimustuloksista saatiin laajempia kuin vuonna 2023 toimintarajoitteisille kuntalaisille tehdyssä Liikkuja-kyselyssä (Halminen 2024).

Kehittämistyössäni ei kohdistettu huomiota lapsen erityisyyteen, vaan pyrittiin mahdollistamaan erityistarpeiden moninaisuus myös joustavassa harrasteryhmässä. Kokeilun perusteella

koen, että Eurajoen kaltaisessa kunnassa, jossa kohderyhmä rajattaisiin erityisen tuen oppilaisiin, voitaisiin mahdollistaa osallistuminen laajemmalle lapsiryhmälle. Huoltajat voisivat tällöin yhdessä harrasteryhmän ohjaajien kanssa pohtia, sopiiko joustavan harrasteryhmän kaltainen toiminta yksilöille. Kaikki erityislapsen eivät keräämäni aineiston mukaan hyödy erityisesti kohdennetusta ryhmästä. Itse asiassa lapsi voi kokea olevansa yksinäinen ja tylsistynyt, jos toiminta ei vastaa hänen tarpeitaan.

Kehittämistyön tuloksissa selvisi, että tarvetta erityislapsille suunnatulle harrastetoiminnalle on molemmissa kuntakeskuksissa. Tuloksissa saatiin vahvistus siitä, että toiminnan tulee olla suunnitelmallista ja osallistujien erityispiirteet huomioivaa. Kokeilujakson perusteella voidaan todeta, että tuttujen ohjaajien käyttäminen toiminnassa madaltaa osallistujien kynnystä lähteä mukaan toimintaan. Keräämässäni aineistossa en valitettavasti päässyt kokeilemaan yhteistyötä paikallisten vapaa-ajantoimijoiden kanssa, mutta kannatan yhteistyön edistämistä, mikäli se on mahdollista tulevaisuudessa.

6 POHDINTA

6.1 Tekoäly opinnäytetyötä kirjoittaessa

Opintojeni loppuvaiheessa alettiin painostamaan yhä enemmän tekoälyn käyttämiseen ideoinnissa, sekä opinnäytetyötä kirjoittaessa oikeakielisyyden tarkistamiseen. Luinkin aiheesta enemmän opiskelijan oppaasta, jossa kannustettiin kokeilemaan opintojen aikana tekoälyn käyttämistä oppimistehtävissä (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2025b). Päädyinkin opinnäytetyön loppuvaiheessa, jossa kirjoittaminen hieman hidastui ja hankaloitui kysymään Chat GPT: ltä vinkkejä virkkeiden muodostamiseen. Sekä ideoita kirjoittamiseen aktivoimiseen. Käytännön vinkiksi sain tekoäyltä työskennellä 25 minuuttia ja pitää 5 minuutin tauon. Tämä vinkki edisti työskentelyäni huomattavasti, sekä aivosumu saapui kirjoittamiseen aikaisempaa hitaammin. Pyysin myös apua muutaman virkkeen muodostamiseen, mutta ehdotetut virkkeet olivat omiani epäselvempiä. Joten päädyin palaamaan virkkeisiin toisessa ajankohdassa. Opinikin että tekoälykään ei tuota tekstiä, joka olisi tarpeeksi laadukasta.

6.2 Kehittämistyön tutkimuseettinen tarkastelu

Opinnäytetyöni toteutettiin Humakin ja Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) ohjeistusten mukaisesti. Kiinnitin erityisesti huomiota luotettavuuteen ja eettisyyteen kehittämistyön aineiston keräämisessä, aineiston käsittelyssä ja yksilöiden kohtaamisissa. Edellä mainittujen ohjeistusten lisäksi pidin mielessäni opinnäytetyötä tehdessäni yhteisöpedagogin alakohtaiset kompetenssit. Yhteisöpedagogin kompetensseihin kuuluu pedagoginen osaaminen, jonka ytimessä on luottamuksellisuuden ja yksityisyyden kunnioittaminen sekä ammatillinen yksilöiden ja ryhmien kohtaaminen. (Opiskelijan opas 2022.)

Kehittämistyön yhtenä menetelmänä kuului Eurajoen kunnan asiakirjoihin tutustuminen, sekä aivoriihet hyvinvointipalveluiden henkilöstön kanssa. Eettisyyden nimissä hain Eurajoen kunnan sivistystoimenjohtajalta tutkimuslupaa, jossa mainittiin sovitusta tutkimusmenetelmästä.

Toisena tutkimusmenetelmänä oli avoimet keskusteluillat, joiden sisällöstä tein muistiinpanot. Keskusteluilloissa pyydettiin suullisesti lupa käyttää tilaisuuksissa esille tulleita asioita. Sekä informoitiin ettei tilaisuuteen osallistuneita huoltajia tulla tunnistamaan tuotetun aineiston perusteella opinnäytetyöstä.

Kolmantena tutkimusmenetelmänä toteutettiin joustava harrastetoiminnan kokeilujakso. Jokaiselta kokeilujaksoon ilmoittautuneelta huoltajalta pyydettiin lupa liitteen 10 sähköisessä muodossa. Tutkimusluvassa pyydettiin lupa käyttää opinnäytetyössä lapsen palautetta, sekä kokeilujaksolta syntyneiden havaintojen käyttämisestä osana opinnäytetyön aineistoa. Mikäli huoltaja kieltäytyi tutkimusluvan antamisesta, kohdeltiin lasta ja huoltajaa arvostavasti eikä tällöin lasta huomioitu aineistoa kerätessä.

Viimeisenä tutkimusmenetelmänä toteutin huoltajien palautekyselyn joustavan harrasteryhmän toiminnasta. Kyselyn alussa kerrottiin kyselyn olevan osa opinnäytetyön tutkimusmenetelmiä. Tällöin vastatessaan kyselyyn jokainen huoltaja hyväksyi vastauksiensa käyttämisen opinnäytetyön aineistona.

Joustavan harrastetoiminnan kokeilujaksolta ja palautekyselystä syntyneitä henkilötietoja käsiteltiin luomani henkilötieto selosteen mukaisesti.

Oman henkilökohtaisen yksityisyyden suojan toteutumiseksi hankin harrastetoiminnan ryhmälle oman prepaid-liittymän, jota käytin vanhasta tehdasasetuksille palautetusta puhelimestani. Päädyin tähän päätökseen sillä pienessä kunnassa toimiessani koulunkäynninohjaajana on mahdollista, että joustavan harrasteryhmän osallistuneiden huoltajat tulevat toimimaan kanssani jossain vaiheessa työuraani Luvian yhtenäiskoululla.

Puhelimeen tallennettiin huoltajien puhelinnumerot toteutuneen harrastetoiminnan ajaksi, jotta tarpeen vaatiessa huoltaja kykeni ilmoittamaan poissaolon viestitse. Tällöin huoltajien puhelinnumerot olivat myös valmiina tallennettuna puhelimeen akuutteja tilanteita varten. Onneksi akuutteja tilanteita ei syntynyt. Puhelinnumerot poistettiin älylaitteesta 22.3.2025, sekä laite on tuolloin palautettu takaisin tehdasasetuksille.

6.3 Tilaajan palaute

Tilaajan palaute saapui Eurajoen kunnan kahden organisaation näkökulmasta. Palaute saapui sähköpostitse Hyvinvointipalveluesihenkilöltä Pirita Laivaselta 6.5.2025, sekä Luvian yhteiskoulun rehtoritiimiltä Pasi Savolaiselta ja Anna Vuoriselta 7.5.2025.

“On tärkeää pitää aivoriihiä, jotta uusia ja innovatiivisia ideoita nousee esille ja löydetään paras mahdollinen tapa toteuttaa jokin toiminta. Monesti se kylläkin vaatii tyytymistä johonkin vähemmän maksavaan tai ainakin säästävän tapaan toteuttaa asioista. Ne päätökset kuitenkin mahdollistavat toteutuksen ja sehän on parasta. Huomioitavaa kokeiluryhmissä oli se, että ohjaajia ja apuohjaajia on oltava runsaasti. Tällä kertaa osa ohjaajista oli ryhmäläisille tuttuja, joten se helpotti osaltaan ryhmässä oloa. Koska osa ohjaajista tulee koulumaailmasta, näkyi se kerhotoiminnassa. Pitää muistaa, että vapaa-ajan harrastekerhossa on toki tavoitteita, mutta ne voisivat olla vielä enemmän lapsen omien taitojen kaltaisia luovia juttuja.

Huomion myös sen, että koska osa ohjaajista vaihtui joka kerralla, ei ryhmässä sovittu etukäteen siitä, mikä on kunkin ohjaajan rooli. Mainitsinkin että oma ohjaamiseni hieman kärsi korkeampien auktoriteettien ollessa paikalla. Tästä syystä onkin hyvä aina sopia rooleista, ja hyvät ohjaajat ja auktoriteetit osaavat näin pitää oman tonttinsa ja tukea tarpeen tullen toisen ohjausta. Mutta koska tässä opinnäytetyössä ei ole tarkoitus kehittää ryhmätoiminnan sisältöä vaan selvittää erityisharrasteryhmän tärkeyttä, jätän aiheen tähän.

Koin myös, että on hyvä, että olit koonnut erityisharrasteryhmien tietoja naapurikunnista. Eurajoelta lähdetään harrastamaan paljon myös naapurikaupunkeihin, koska kaikkea emme voi omassa kunnassa järjestää. Sivukyliltä matka keskustaan voi olla yhtä pitkä kuin matka kaupunkiinkin. Tämä on hyvä huomioida siinä kohdassa, kun ajatellaan että asioita pitää voida harrastaa omassa kunnassa. Ainakin silloin kun halutaan jotain teemakerhoa, ei osallistujia välttämättä juuri sen teeman ympärille löydy ns. normaalilapsistakaan. “(Laivanen 2025.)

“Työssä on ansiokasta tutkimuskysymykseen vastaaminen ja selkeä raportointi toiminnan sisällöstä, tulokset lasten osallistumisesta ja huoltajien palautteesta. Samoin ideat yhteistyöstä vapaa-aika ja nuorisotoimen kanssa ovat hyvät, sillä näin tekijöitä saadaan tarpeeksi. Tämä kerho voisi toimia vaikkapa koulussamme kerran viikossa.

Eli rakenne on oikein hyvä, selkeä tutkimuskysymys, lähtötilanteen määrittely ja toteutus ja tulokset ovat selvästi löydettävissä. Tutkimus antaa tarpeellista tietoa koulumme kerhotyön kehittämiseen.” (Savolainen & Vuorinen 2025.)

6.4 Prosessin itsearviointi

Erityislapsi määritelmää kirjoittaessani halusin myös tuoda esille, opinnäytetyön edistyessä esille tulleen erityislapsi määritelmään liittyvän huomion. On olemassa huoltajia, sekä lapsia jotka eivät koe erityislapsi määritelmää heidän lapsiaan kuvaaviksi. Sen sijaan että tukitarpeet olisivat piirteet huomioivia voi käsite pahimmillaan olla lasta leimaava. Ilman että pohdin kyseistä näkökulmaa opinnäytetyön tutkimuksellisia menetelmiä aloitellessani olin päättänyt. Että, en etsinyt erikseen erityislapsien ja -nuorien huoltajia mukaan tutkimukseen. Sen sijaan opinnäytetyössäni halusin kohderyhmän koostuvan erityispiirteitä omaavista lapsista huoltajineen. Joka näyttäytyi positiivisesti joustavan harrasteryhmän kokeilujakson osallistujamäärässä.

Opinnäytetyön prosessin eri vaiheissa pohdin useasti omaa resilienssiäni, sekä miten tuotan laadukasta ja anonyymiä tutkimustulosta. Päädyinkin priorisoimaan laadukkaaseen ja hyvin pohdittuihin tutkimusmenetelmiin ja tuloksiin. Sen sijaan että olisin sekoittanut vielä enemmän koulunkäynninohjaajan työtäni opinnäytetyöni prosessiin. Tällöin en olisi kyennyt välttämättä työskentelemään omien arvojeni mukaisesti vaan olisin mennyt oman työelämässä asettamani riman alitse. Tästä syystä paljastankin, että opinnäytetyönsuunnitelmassani mainitsemani tiedonkeruumenetelmät: vanhempainillat ei ikinä edenneet suunnitelmasta toteutukseen. Samoin kävi myös oppilaiden osallistamiselle toiminnan suunnittelussa.

Tein opintojeni nuorisotyötä kehittävää harjoittelua syyskuusta 2024 maaliskuun 2025 alkuun, sekä työskentelin tuona aikana koulunkäynninohjaajan tehtävissä. Tuona aikana suunnittelin pitäväni vanhempainillat, mutta kalenterini täytyi siten että täytyi miettiä omia voimavaroja ja henkilökohtaisia tavoitteita uudelleen; Pyrinkö tuottamaan opinnäytetyöni monia tiedonkeruun menetelmiä käyttäen, vaiko panostanko yhteiskehittelytyöpajan ja kokeilujakson sisältöön, mainontaan sekä omaan hyvinvointiin.

Ja realismi pitäen mielessä: mikäli järjestän vanhempainillan. Pääseekö sinne saapumaan vanhempia, jotka eivät osallistuisi avoimiin keskusteluiltoihin? Jos oppilaita osallistaa harrastustoiminnan kokeilujakson suunnitteluun, herää kysymys, onko tutkimus edelleen anonyymi? Mikäli oppilaat osallistuvat harrastustoiminnan kokeilujakson suunnitteluun, ei tutkimuksen voida katsoa olevan enää anonyymiä. Tällöin henkilöstö, erityisesti Luvian yhtenäiskoulun henkilökunta, saattaa kyetä tunnistamaan tutkimukseen osallistuneet oppilaat. Lisäksi tutkimuslupien hankkiminen huoltajilta olisi ollut ajallisesti kuormittavaa ja haastavaa toteuttaa koulunkäynninohjaajan työtehtävieni ohella.

Päädyinkin keskittymään omaan hyvinvointiin, markkinointiin sekä anonyymeihin ja laadukaisiin tutkimusmenetelmiin ja -tuloksiin.

Aineistoa kerätessäni yksi suurimmista haasteista oli lupaprosessien hallinta. Ennen opinnäytetyöni kirjoittamista en ollut aiemmin laatinut yhtään lupa-asiakirjaa, mikä teki prosessista alkuun erityisen haastavaa. Lisäksi aluksi unohdin hetkellisesti lupa-asiakirjojen merkityksen, sillä olin niin innostunut joustavan harrastetoiminnan kokeilujaksosta. Tämä kokemus korosti lupa-asiakirjojen tärkeyttä ja huomautti siitä, kuinka olennaista on valmistautua huolellisesti ennen aineiston keräämistä.

Onnistumiset aineistonkeruun vaiheissa. Aineistonkeruun vaiheiden onnistumisten pohtiminen on ollut haastavaa, sillä en koe, että mikään opinnäytetyöni osa-alue olisi toteutunut täysin odotusten mukaisesti. On kuitenkin tärkeää hyväksyä, että kaikki ei välttämättä mene juuri suunnitellusti ja osittaiset haasteet voivat itse asiassa tarjota arvokkaita oivalluksia ja oppimiskokemuksia.

Olin varautunut useamman huoltajan osallistuvan avoimiin keskusteluiltoihin, sillä olin saanut paljon positiivista palautetta avoimien keskusteluiltojen markkinoinnista kohderyhmän jäseniltä. Samoin kävi paikallisten harrastustoimijoiden kanssa viestitellessä; odotin enemmän kuin sain. Yhdeksi onnistumiseksi haluan nostaa harrastetoiminnan kokeilujakson, jonka minimi osallistujamäärä rikottiin kahden päivän kuluttua ilmoittautumisien aukaisemisesta. Lopputuloksena yhdeksän erityislapsen harrasteryhmä. Olenkin äärimmäisen kiitollinen kokeilujaksolle osallistuneista huoltajista ja erityislapsista. Jotta sain tärkeää käytännön toteutuksen kautta saatua aineistoa opinnäytetyöni teoriapohjan lisäksi.

Toiminnallisen tutkimukseni aineisto on mielestäni onnistunut säilyttämään asiakaslähtöisyyden samalla kun se täyttää tutkimuseettiset vaatimukset. Pienellä paikkakunnalla anonyymiteetin turvaaminen on erityisen haastavaa, sillä osallistujat usein tuntevat toisensa henkilökohtaisesti. Tästä huolimatta aineistonkeruussa kiinnitettiin huomiota siihen, että yksittäisiä osallistujia ei voida tunnistaa, mikä korostaa eettisesti kestäväen tutkimuksen toteutumista.

6.5 Saavutettavuus

Opinnäytetyötä on kirjoitettu Humakin opinnäytetyön saavutettavuusvaatimukset huomioiden.

Opinnäytetyöni saavutettavuutta edistääkseni olen muotoillut otsikot tekstiä kuvaileviksi, sekä luonut kaikille kuville ja kaavioille vaihtoehtoiset tekstit. Kuvien ja kaavioiden sijoittelu tekstissä on pyritty luomaan tekstin tasoon. Sekä huomioimaan värikontrastit kaavioita tehdessä. Näiden toimien lisäksi opinnäytetyö palautetaan PDF/A muotoon.

Opinnäytetyön saavutettavuus ei ole ainoastaan tekninen vaatimustekijä, vaan myös eettinen näkökulma. Joka takaa tutkimustulosten saavutettavuuden kaikille käyttäjille. Minulle onkin tärkeää, että opinnäytetyöni on mahdollista lukea erityistarpeita omaavat henkilöt. Tätä edistääkseni pyrin opinnäytetyöni valmistuttua luomaan koosteen opinnäytetyön tuloksista. Lyhyenä ja mahdollisesti selkokielisenä tuotoksena. Jota voidaan myöhemmin jakaa sosiaalisessa mediassa, sekä tilaajan ja yhteistyökumppanien tietokanavissa.

6.6 Kehittämisehdotukset ja työn merkitys toimialalle

Opinnäytetyöni merkitys kunnalliselle toimialalle on mielestäni huomattava. Työssäni esiin nostetut havainnot erityislasten harrastusmahdollisuuksista ja – tarpeista Eurajoen kaltaisessa kunnassa voivat toimia lähtökohtana vastaavien kysymysten tarkkailulle myös muissa kunnissa. Opinnäytetyötä voidaan hyödyntää esimerkkiaineistona sekä Eurajoen että muiden kuntien erityislasten ja -nuorten palveluiden kehittämisessä. Lisäksi sitä voidaan soveltaa rahoitushakemusten tausta-aineistona palveluiden suunnittelun ja laajentamisen tueksi.

Opinnäytetyöni pohjalta suosittelen harkittavaksi kahden harrasteryhmän perustamista- yksi kumpaankin kuntakeskukseen- tai vaihtoehtoisesti yhden harrasteryhmän toteuttamista vuoroitellen molemmissa kuntakeskuksissa. Tällä tavoin varmistetaan toiminnan saavutettavuus kaikille kunnan erityislapsille ja -nuorille. Joustavan harrastetoiminnan kokeilujakso osoitti, että kaikilla perheillä ei ole mahdollisuutta liikkua kuntakeskusten välillä, mikä tekee paikallisesti järjestetystä toiminnasta erityisen tärkeää.

Jotta erityislasten harrasteryhmä toteutuisi tulevaisuudessa suosittelen Eurajoen kuntaa hakemaan AVI:n avustusta lasten ja nuorten paikalliseen harrastustoimintaan, sekä Harrastamisen Suomen mallin rahoitusta erityisen tuen lasten harrastetoimintaan.

Harrastamisen Suomen mallin tuella voitaisiin tarjota turvallinen koulupäivän yhteyteen yhdistetty pienryhmätoiminta, jossa ohjaajilla on aikaa ja osaamista kohdata lapsi yksilönä. Harrastamisen Suomen mallin tuki hyödynnettäisiin palkkakustannuksiin, materiaaleihin, suunnitteluun ja toiminnan koordinointiin koulun yhteydessä. Esimerkkinä nostan Sievin kunnan erityistä tukea tarvitseville lapsille järjestetyn viikoittaisen toimintatunnin (Harrastamisen Suomen Malli 2025), sekä Harrastaminen kuuluu kaikille-hankkeessa toteutetun Harrastamisen Suomen mallin kerhotoiminnan ohjaajan koulutusmateriaalin. Jonka luvussa 7 kerrotaan tuen tarpeista harrastustoiminnassa. (Laatinen & Palojärvi 2023, 57–64.)

AVI:n lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan avustuksella voitaisiin laajentaa toimintaa koulun ulkopuolelle, palkata lisää ohjaajia sekä mahdollistamaan erilaisia yhteistyöhankkeita. Joka tekee osallistumisesta aidosti saavutettavaa.

Näiden kahden rahoituksen tuella rakennettaisiin malli, joka mahdollistaa harrastamisen niille, jotka sitä eniten tarvitsevat. Mutta kenen osallistuminen jää muuten helposti toteutumatta. Samalla voitaisiin vähentää perheiden eriarvoisuutta, sekä tukea erityislasten ja heidän perheidensä jaksamista.

LÄHTEET

Aho, Terhi 2024. Kokeilukulttuuri: johda kasvua joka päivä. Alma Insights. Helsinki, 14–15

Alatalo, Anni 2016. Erityislasten vanhempien puheenvuoro: Kaksitoista tarinaa erityisarjesta. Yle. Viitattu 10.5.2025 <https://yle.fi/aihe/a/20-178792>

American Psychological Association 2023. Podcasts. Speaking of psychology: Red with anger or feeling blue? The link between color and emotion, with Domicela Jonauskaite, PhD. Viitattu 1.5.2025 <https://www.youtube.com/watch?v=A19Z3bHSXjs>

Arve, Rea 2024. Suullinen tiedonanto 30.11.2023

Autismiliitto 2023. Vuorovaikutus. Viitattu 23.1.2025 <https://autismiliitto.fi/vuorovaikutus/>

Eisala, Iisa 2024. VS: Opinnäytetyö/ vertaistukiryhmä Eurajoen alue. Email iisa.eisala@leijonaemot.fi 30.4.2024

Eurajoen kunta 2022. Eurajoen kuntastrategia 2023–2026. Viitattu 19.3.2025 <https://www.eurajoki.fi/wp-content/uploads/2022/03/Eurajoen-kuntastrategia-2023-2026.pdf>

Eurajoen kunta 2023. Eurajoen kunnan tilinpäätös 2022. <https://www.eurajoki.fi/wp-content/uploads/2023/07/TILINPAATOS-2022-Eurajoen-kunta.pdf>

Eurajoen kunta 2025. Eurajoen kunnan tilinpäätös 2024. Viitattu 19.3.2025 <https://eurajoki.oncloudos.com/kokous/2025568-5-20370.PDF>

Fan, Yijun & Chong, Daphnee Khee & Li, Yuanzhe 2024. Beyond play: a comparative study of multi-sensory and traditional toys in child education. *Frontiers on Education*. Viitattu 6.5.2025 <https://doi.org/10.3389/feduc.2024.1182660>

Fera.fi 2025. Harrastepesis. Viitattu 23.1.2025 <https://www.fera.fi/harrastepesis>

Fågel, Paula & Kukkonen, Sonja 2020. Erityislasten vanhempien uupumus ja tuen tarve. Jyväskylän yliopisto. *Psykologia*. Pro gradu. Viitattu 30.4.2024 <https://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202005273506>

Hagman, Katja & Hirvikoski, Tuija & Wollsten, Piia & Äyväri, Anne 2018. Yhteiskehittämisen käsikirja. Laurean ammattikorkeakoulu ja Espoon kaupunki, 5–7. Viitattu 23.4.2025 <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-857-776-1>

Halminen, Jonna 2025. Suullinen tiedonanto 14.2.2025 Soveltava parkour ja pajojen henkilömäärät.

Halminen, Jonna 2024. Vs. Eurajoen kunnan erityisryhmäliikunnan tapahtumat ja aikaisemmat kyselyt. Email: riikka.tervaselka@humak.fi 5.12.2024.

Harrastamisen Suomen malli 2025. Sievin kunnan etsivätiimi ja erityistä tukea tarvitsevien lasten harrastusryhmä keräävät kiitosta. Viitattu 1.5.2025 <https://harrastamisensuomenmalli.fi/kaytannot/sievi/>

Huhtinen-Hilden, Laura & Karjalainen Anna-Liisa 2019. Teoksesta Luovan toiminnan työtavat. Toim. Karjalainen Anna Liisa. PS-kustannus. Viitattu 19.4.2025

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2022. Opiskelijan opas. Nettisivu. Viitattu 3.5.2025. https://opiskelijanopas.humak.fi/?page_id=920

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2025a. Tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmät. Menetelmiä tutkimukselliseen kehittämistyöhön. Moodle. Ei julkaistu.

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2025b. Opiskelijanopas. Opinnäytetyöopas AMK-tutkinto. Tekoälyn käyttö opinnäytetyössä. https://opiskelijanopas.humak.fi/?page_id=21753

Icehearts ry 2025. Tietoa meistä. Viitattu 10.2.2025 <https://www.icehearts.fi/tietoa-meista/>

Innokylä 2022. Toimintamalli. Yhteiskehittämisen työpajat lapsiperheiden avoimessa kohtaamispaikassa. Viitattu 20.4.2025 [https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/yhteiskehittämisen-tyopajat-lapsiperheiden-avoimessa-kohtaamispaikassa](https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/yhteiskehittamisen-tyopajat-lapsiperheiden-avoimessa-kohtaamispaikassa)

Instagram 2025. Eurajoen kunnan liikuntapalvelut. Soveltava parkour. Viitattu 10.3.2025 <https://www.instagram.com/eurajoenkunnanliikuntapalvelut/p/DGKoQCPTu5x/>

Kaikkonen, Markku & Uusitalo, Kaarlo 2005. Kuvionuottimenetelmä ja sen sovellukset. Teoksesta Soita mitä näet. Kuvionuotit opetuksessa ja terapiassa. Kaikkonen, Markku & Uusitalo, Kaarlo 2005. Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy, 7.

Kehitysvammaisten Tukiliitto ry 2025. Erityislapsen kohtaamisessa herkkyys on vahvuutta. Viitattu 5.5.2025 <https://www.tukiliitto.fi/harvinaiskeskusnorio/ajankohtaista/erityislapsen-kohtaamisessa-herkkyys-on-vahvuutta/>

Keski-Suomen hyvinvointialue 2025. Erityislapsen tai -nuoren harrastukset ja kaverit. Viitattu 19.4.2025 <https://www.hyvaks.fi/hyvinvointisi-tueksi/vammaiselle/harrastukset>

Kerola, Kyllikki & Kujanpää, Sari & Kallio, Anja 2007. Tunteesta tunteeseen-opas opettajille. Viitattu 19.4.2025. <https://www.opf.fi/fi/oppimateriaali/tunteesta-tunteeseen>

Laatinen, Saara & Palojärvi, Katja 2023. Kaikille avoin harrastustoiminta. Harrastamisen Suomen mallin kerhotoiminnan ohjaajan koulutusmateriaali. Viitattu 1.5.2025 https://harrastamissuomenmalli.fi/wp-content/uploads/2023/11/HSM-Opas-2023-pakattu_3.pdf

Laivanen, Pirita 2024. Suullinen tiedonanto 4.12.2025 Mukava Maanantai-ryhmä.

Laivanen, Pirita 2025. Opinnäytetyön tilaajan palaute. Sähköpostiviesti. 6.5.2025

Laura Huhtinen-Hilden 2019. Elämän ja arjen musiikkia- musiikillisen ilmaisun monia mahdollisuuksia. Teoksessa Anna Liisa Karjalainen (toim.) Luovan toiminnan työtavat. PS-kustannus, 22–24

Liikuntatieteellinen seura 2025. Mitä on soveltava liikunta? Viitattu 19.4.2025 <https://www.lts.fi/tutkittua-sovellettua/soveltava-liikunta/mita-on-soveltava-liikunta.html>

Liikuntaseurapori.fi 2025. 7–12-vuotiaat. Erityisliikunnan ryhmä (7–12-v). Viitattu 23.1.2025 <https://liikuntaseurapori.fi/lapset-ja-nuoret/7-12-vuotiaat/#elr>

Lounaisuomi.partio.fi 2025. Lippukuntahaku. Viitattu 23.3.2025. <https://lounaisuomi.partio.fi/lippukuntahaku/?category=49>

LukiMat 2025. Kuva 2. Kolmiportaisen tuen malli. Viitattu 23.3.2025. <https://www.lukimat.fi/lukimat-oppimisen-arviointi/tietopalvelu/taustaa/kolmiportainen-tuen-malli.html>

Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2018. ”Jos siel ois joku kaveri” Lasten ja nuorten kokemuksia liikuntaharrastuksista, 17. Viitattu 19.4.2025 <https://www.sttinfo.fi/data/attachments/00942/91745fed-032c-4560-9c76-b15b58763e7c.pdf>

Mukava maanantai 2009. Mukava maanantai info. Viitattu 16.2.2025. Ei julkaistu.

Musansalama.fi 2025. Pallosalamat. Viitattu 23.1.2025. <https://musansalama.fi/pallosalamat/>

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2021. kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Sanoma Pro Oy. Helsinki.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2023. Harrastamisen Suomen malli. Viitattu 10.5.2025. <https://okm.fi/suomen-malli>

Opetushallitus 2025. Tunne- ja vuorovaikutustaidot koululäsnäoloa vahvistamassa. Viitattu 23.2.2025. <https://www.oph.fi/fi/teemat-ja-kehittaminen/tunne-ja-vuorovaikutustaidot-koululasnaoloa-vahvistamassa>

Opetushallitus 2024. Oppimisen tuki uudistuu kaikilla koulutusasteilla. Viitattu 5.5.2025 <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2024/oppimisen-tuki-uudistuu-kaikilla-koulutusasteilla>

Osana.fi 2025 Osallisuus luo hyvää ja saa muutosta aikaan. Viitattu 23.2.2025. <https://osana.fi/osallisuus/>

Papunet 2025. Kuvamateriaalia harrastuksiin. Kimblen pelaaminen. Viitattu 23.2.2025 <https://papunet.net/materiaali/kuvamateriaalia-harrastuksiin/>

Partio.fi 2025. Sisupartio. Viitattu 23.1.2025 <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnanjohtaminen/moninaisuus/sisupartio/>

Puusa, Anu, Juuti, Pauli, & Aaltio, Iiris. (2020). Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus.

Perusopetuslaki 628/1998. Annettu 21.8.1998. Saatavilla sähköisessä muodossa. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1998/628#chp_4__sec_17v20100642__heading>

Peda.net 2024. Luvian yhtenäiskoulu. Viitattu 27.12. 2024 <https://peda.net/eurajoki/peruskoulu/toimipisteet/luvia>

Porin Ässät 2018. Ässät aloittaa Special Hockey-toiminnan. Viitattu 23.1.2025 <https://assat.com/assat-aloittaa-special-hockey-toiminnan/>

Pori.fi 2025. Soveltavaa liikuntaa. Soveltavan liikunnan ryhmät lapsille ja nuorille 13.1-27.4.2025. Uintiryhmät. Viitattu 23.1.2025. <https://www.pori.fi/vapaa-aika/liikunta/ohjattu-liikunta/soveltavaa-liikuntaa/>

Porin tulitikut ry 2025. Sisupartio Puput. Viitattu 23.1.2025 <https://porintulitikut.partioscout.fi/ikakaudet/>

Rauma.fi 2025. Soveltava liikunta. Lasten soveltava liikunta. Viitattu 23.1.2025.
<https://www.rauma.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/liikunta/ohjattu-liikunta/soveltava-liikunta/>

Raumannaisvoimistelijat.fi 2025. Tuntikuvaukset Kouluikäiset. Viitattu 23.1.2025 <https://raumannaisvoimistelijat.fi/tuntikuvaukset-kouluikaiset>

Rauman Lukko 2024. Rauman Lukon Special Hockey. Mukaan toimintaan. Viitattu 23.1.2025
<https://www.juniorilukko.fi/harraste/joukkueet/14512/uutiset/58552/tervetuloa-mukaan-lukon-special-hockey-toimintaan>

Satakunnan Omaishoitajat ry 2025. Tietoa yhdistyksestä. Viitattu 23.2.2025. <https://www.sata-omaishoitajat.fi/tietoa-yhdistyksesta/>

Satakunnan SAMDY ry 2024. Info. Viitattu 27.12.2024. <https://samdy.info/>

Satasirkus ry 2025. Sirkusryhmät. Viitattu 23.1.2025 <https://satasirkus.fi/ryhmat/#Ryhm%C3%A4t>

Savolainen, Pasi & Vuorinen, Anna 2025. Palautetta opinnäytetyöstä. Sähköpostiviesti. 7.5.2025

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014. Annettu Helsingissä 2014. Saatavilla sähköisesti osoitteesta
<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2014/1301#OT0_OT1>

Taikusydan 2025. Info. Viitattu 19.4.2025. <https://taikusydan.turkuamk.fi/info/taikusydan/>

The Partnering Initiative 2018. Tools and guides. Co-creation workshops. Viitattu 20.2.2025
<https://archive.thepartneringinitiative.org/wp-content/uploads/2018/12/Co-creation-workshops.pdf>

Terveiden ja hyvinvoinninlaitos 2023a. Vammaisten lasten oikeudet. Viitattu 10.5.2025.
<https://thl.fi/julkaisut/kasikirjat/vammaispalvelujen-kasikirja/vammaisuus-yhteiskunnassa/vammaisen-lapsen-oikeudet>

Terveiden ja hyvinvoinninlaitos 2023b. Tuen tarpeet ja tukimuodot. Viitattu 18.3.2025
<https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/sosiaalipalvelut/tuen-tarpeet-ja-tukimuodot>

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2024. Luovat menetelmät vahvistavat osallisuutta. Viitattu 9.5.2024 <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-edistamisen-mallit/uudista-asiakastyota-luovasti-ja-leikkisasti/luovat-menetelmat-vahvistavat-osallisuutta>

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2025. Luovat menetelmät vahvistavat osallisuutta. Viitattu 16.2.2025. <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-edistamisen-mallit/uudista-asiakastyota-luovasti-ja-leikkisasti/luovat-menetelmat-vahvistavat-osallisuutta>

Terveyskylä, 2024. Mitä on vertaistuki? Viitattu 20.2.2025 <https://www.terveyskyla.fi/vertaistalo/tietoa-vertaistuesta/mita-on-vertaistuki>

Vernerinet 2025. Selkosivut. Nuottien lukeminen. Viitattu 1.5.2025 <https://verneri.net/selko/verkko-kerttu/nuottien-lukeminen/>

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014. Annettu Helsingissä 2014. Saatavilla sähköisessä muodossa <<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2014/1325?language=fin>>

LIITTEET

Liite 1. Avoimien keskustelutilaisuuksien mainos

**VAPAA-AJANTOIMINNAN KEHITTÄMINEN
EURAJOEN ALUEEN ERITYISLAPSILLE JA -
NUORILLE
(1-6.LUOKKALAISILLE)**

**AVOIMET KESKUSTELUILLAT
PERHEILLE :**

28.10 KLO 18-20 EURAJOEN KUNNANVIRASTOLLA

&

**13.11 KLO 18-20 LUVIAN NUORISOTALO
RANNIKOLLA**

LISÄTIETOA:

**RIIKKA
TERVASELKÄ**

Instagram: riikanopinnot
e-mail:riikka.tervaselka@humak.fi

Liite 2. Lasten ja nuorten joustavan harrasteryhmän mainos

LASTEN JA NUORTEN JOUSTAVA HARRASTERYHMÄ

TORSTAISIN KLO 17-17.45:
 ● 27.2 LUVIALLA
 6.3 EURAJOEN KESKUSTASSA
 13.3 LUVIALLA
 20.3 EURAJOEN KESKUSTASSA

VUORO VIIKOKIN MOLEMMISSA KUNTA KESKUKSISSA

TARVITAAN VÄHINTÄÄN 4 OSALLISTUJAA

**ILMOITTAUTUMINEN
VIIMEISTÄÄN 20.2**

Liite 3. Lasten ja nuorten joustavan harrasteryhmän kohderyhmän kuvaus

KENELLE?

**PERUSKOULU IKÄISILLE LAPSILLE JA
NUORILLE, KETÄ HYÖTYY PIENRYHMÄ
MUOTOISESTA HARRASTERYHMÄSTÄ.**

**SEKÄ SELLAISILLE HENKILÖILLE, JOILLA
ON VAMMAN, SAIRAUDEN TAI MUUN
TOIMINTAKYVYN HEIKENTYMISEN TAI
NIIDEN SOSIAALISIIN TILANTEISIIN
AIHEUTTAMAN VAIKUTUKSEN VUOKSI
VAIKEA OSALLISTUA YLEISESTI
TARJOLLA OLEVAAN TOIMINTAAN JA
JOIDEN RYHMÄTOIMINTA VAATII
SOVELTAMISTA JA ERITYISOSAAMISTA.**

LISÄTIETOJA

RIIKKA TERVASELKÄ
 Instagram: riikanopinnot
 e-mail:riikka.tervaselka@humak.fi

Liite 4. Lasten ja nuorten joustavan harrasteryhmän ilmoittautumiskaavake.

Lasten ja nuorten joustavan harrasteryhmän ilmoittautuminen

Joustava harrasteryhmä kokoontuu neljänä torstaina. Toiminta on osa Tukea tarpeiden mukaan vapaa-ajan toiminnan kehittämisen Eurajoen alueen erityislapsille ja -nuorille opinnäytetyön kokeilujaksoa

Torstainaisin klo 17-18

27.2 Luviolla nuorisotalo rannikossa 6.3 Eurajoen keskustan koululla 13.3 Luviolla nuorisotalo rannikossa

20.3 Eurajoen keskustan koululla

1. Lapsen/ nuoren tiedot

Etunimi

Sukunimi

Ikä

2. Huoltajan yhteystiedot

Etunimi

Sukunimi

Matkapuhelin

Sähköposti

3. Lapsen/ nuoren allergiat, sairaudet sekä muut tärkeät tiedot.

Liite 5. Lasten ja nuorten joustavan harrasteryhmän toimintakertojen esittely.

LASTEN JA NUORTEN JOUSTAVA HARRASTERYHMÄ

TORSTAISIN KLO 17-17.45:

27.2 LUVIALLA NUORISOTALO
RANNIKOSSA:TUTUSTUMISTA

6.3 EURAJOEN KESKUSTAN KOULULLA:
MUSIIKKIA

13.3 LUVIALLA NUORISOTALO RANNIKOSSA:
SOVELTAVA LIIKUNTA

20.3 EURAJOEN KESKUSTAN KOULULLA:
VIIMEISEN KERRAN SPESIAALI

YHTEYSTIEDOT: **EURAJOKI**

**RIIKKA
TERVASELKÄ**

Puh: 040 611098

e-mail:riikka.tervaselka@humak.fi

Liite 6. Lasten soveltavan taiteen värien merkitykset

Liite 7. Joustavan harrastetoiminnan palautekysely

Joustavan harrastetoiminnan palautekysely

Hei! Opiskelen yhteisöpedagogiksi Humanistisessa ammattikorkeakoulussa ja valmistun kevään 2025 aikana. Opintoihini kuuluu opinnäytetyö ja siihen kuuluu joustavan harrastetoiminnanryhmäkokeilu. Toivoisin teidän vastaavan alla olevaan palautekyselyyn.

Palautteesta saatuja tietoja käytän opinnäytetyössäni aineistona. Palaute lomakkeeseen vastaaminen on luottamuksellista, sekä vastauksia käsitellään opinnäytetyössäni anonymisti. Ketään ei tulla tunnistamaan opinnäytetyössäni vastauksien perusteella.

Vastaaminen on täysin vapaaehtoista!

1. Mistä olet huoltajana tykännyt/et ole tykännyt joustavassa harrastustoiminnassa?
2. Mitä mieltä lapsesi on joustavan harrastetoiminnan kerroista?
3. Millä mielin lapsesi on ollut kuultuaan, että ensi viikolla EI ole joustavan harrastetoiminnan kertaa?
4. Onko mielestäsi joustavalla harrasteryhmällä tarvetta tulevaisuudessa?
5. Olisitko mukana, mikäli harrastetoiminta jatkuisi tulevaisuudessa?
6. Onko sinulla muuta palautetta ohjaajille ja Riikalle?
7. Mitä haluat sanoa ryhmän jatkosta päättävälle henkilölle?

Kiitos suuresti joustavan harrasteryhmän kokeilujakson toimintaan osallistumisesta ja palautteen jättämisestä!

Liite 8. Toimintakertojen kulun kuvaavat muodot.

Roiskeita= vauhdikas

Viivoja=tasaista

Muotoja= monipuolista

Täyteen maalattu= täynnä
tekemistä

Liite 9. Kooste avoimista keskusteluilloista

Tukea tarpeiden mukaan: Vapaa-ajan kehittäminen Eurajoen alueen erityislapsille ja -nuorille.

Opinnäytetyön avoimet keskusteluillat 28.10 & 13.11 palautteineen.

Riikka Tervaselän opinnäytetyön; Tukea tarpeiden mukaan: Vapaa-ajan kehittäminen Eurajoen alueen erityislapsille ja –nuorille.

Avoimet keskusteluillat järjestettiin kahdessa osassa:

28.10.-24 Eurajoen kunnanvirastolla, sekä 13.11.-24 Luvian nuorisotila Rannikossa.

Läsnä tilaisuuksissa oli edustajia Satakunnan SAMDY ry:stä, sekä Satakunnan omaishoitajien yhdistyksestä.

Jotta keskustelutilaisuudet olivat mahdollisimman saavutettavia, tarjottiin tilaisuuksissa lastenhoitoa ammattilaisten toimesta.

Eurajoen kunnanvirastolle tilaisuuteen huoltajia saapui kaksi. Luvian nuorisotilalla järjestettyyn tilaisuuteen saapui kaksi huoltajaa, sekä yksi lapsi.

Ajatuksia harrasteryhmästä käytännössä.

- Ilmainen
- Tavoitteetonta toimintaa
- Sama ohjaaja ja mahdollisuuksien mukaan sama paikka
- Joustavaa ja soveltavaa toimintaa
- Kuntakeskuksittain-> lyhyt kuljetus
- Vapaasti ilman ilmoittautumista
- Uusia kavereita vapaa-ajalle
- Kesä toimintaa-> kesä on pitkä aika odottaa koulun alkua
- Päivä, jolloin huoltajat mukaan
- Ei leimaavaa mainontaa-> joustavaa
- Ei iän vaan tason mukaisesti, huoltajat parhaita arvioimaan

- Ajoitus alkuillasta

Tarvitseeko Eurajoen alueella toimia erityisharrasteryhmä erityislapsille ja -nuorille?

- Kyllä, mikäli saa tarpeeksi osallistujia
- Erityislapset vaativat pienemmän ryhmän
- Ohjaajilla tieto ja ymmärrys erityispiirteistä?

Pääseekö erityislapsi/nuori haluamaansa harrastukseen?

- Riippuu toiminnasta
- Toiminta ei kohtaa tarvetta
- Kiusaaminen erityistarpeista
- Liian vähän tukimuotoja
- Haasteita: kuljetuksissa, kustannuksissa, liian aikaisin
- (esim. klo 13)

Millaisia harrastuksia erityislapset tarvitsisivat?

- Kysytään lapsilta
- Onnistumisen tunne läsnä
- Monipuolista ja vaihtuvaa, kuitenkin strukturoitua ja ennakoitavaa
- Hyvinvointi: hygienia, seksuaaliterveys jne.
- Luistelua
- esim. manga, musiikki

toiveita/huomioita

- Paikalliset yhdistykset voivat olla kiireisiä
- “Riikka yhdeksi ohjaajaksi”
- “Eikö kunnalla ole resursseja?”

Muistutukset

- “muistakaa tasa-arvo ja lapsiystävällisyys”
- Tiedotus Wilmassa tapahtumista, kerhoista ja ryhmistä.
- Jokainen erilainen, muistakaa tapauskohtaisuus

Yhteistyökumppani ideoita

- Kirjasto,
- Tyttöjentalo
- Samk,
- Hyvinvointialueet,
- Perhekeskukset,
- Kamutupa,
- Toimari,
- MLL,
- vanhempainyhdistykset,
- Martat,
- Luvian Loukke,
- Luvian veto,
- Seurakunta
- Eurajoen yrittäjät,
- Kukkakaupat, Kauneushoitolat, sekä muut paikalliset toimijat.
- Ehdotus ilmaisesta mainoksesta yrityksille, yhdistyksille toimintaan osallistumisesta toisi kaikille näkyvyyttä.

Muita ideoita

- Myös Suomen harrastamisen mallia voisi hyödyntää toiminnassa?
- Paikallisissa yhdistyksissä ei ehkä ole mahdollisuutta sitoutua ohjaajiksi, puhumatta-kaan erityisvanhempien osallistumisesta toimintaan ohjaajina.
- Harrastemahdollisuudet Eurajoella infokonsepti,
- Tukimuoto, jossa joku ammattilainen auttaa harrastuksen löytämisessä
- Yhteiskuljetus koulusta/iltapäivähoidosta harrastukseen.

Liite 10. Huoltajille lähetetty tutkimuslupa

Hei!

Varmistan vielä suostumuksesi käyttää kokeilujakson aikana tekemiäni havaintoja ja lapsesi palautetta toiminnasta opinnäytetyössäni.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on kartoittaa Eurajoen alueen erityistä tukea tarvitsevien kouluikäisten vapaa-ajanryhmätoiminnan tarve, luoda ryhmätoiminnan perusrakenne ja sisällön suunnitelma. Sekä toteuttaa ryhmätoiminnan kokeilujakso.

Tutkimus on opinnäytetyö, joka julkaistaan avoimesti Theseus-tietokannassa.

Vastaaminen on luottamuksellista, sekä tuloksia käsitellään opinnäytetyössäni anonymisti. Ketään ei tulla tunnistamaan opinnäytetyössäni vastauksien, toiminnan taikka kommenttien perusteella.

Kieltäytyminen ei vaikuta kohteluunne erityistä tukea tarvitsevan lapsen huoltajana.

Hyväksyt keräämäni aineiston käytön kopioimalla ja täyttämällä tummennetun tekstin vastaus sähköpostiisi:

Osallistun tutkimukseen vapaaehtoisesti ja hyväksyn lapseni palautteen, sekä kokeilujakson havaintojen käyttämisen opinnäytetyössä. Minua ei ole painostettu eikä houkutteltu osallistumaan tutkimukseen.

Nimi:

Päivämäärä: XX.XX.2025

Ystävällisin Terveisin

Riikka Tervaselkä

Yhteisöpedagogiopiskelija

riikka.tervaselka@humak.fi